

Museum Catharijne Convent

Museum
Catharijne
Convent

Jaarverslag
2018

Inhoud

Missie en visie	5	Beschilde stenen sculpturen	37
Voorwoord	7	Beheer en behoud	39
Raad van toezicht	9	Erfgoed in kerken en kloosters	40
		Onderzoek en valorisatie	43
		Internationaal belang	44
		Talentontwikkeling	44
1. Publiek en programma		3. Bedrijfsvoering en financiën	
Inleiding	11	Organisatie	47
Luther	13	Museumcomplex	48
Magische miniaturen	13	Huisstijl en nieuwe website	51
Rembrandt en de Gouden Eeuw	14	Financiën	51
Shelter	17	Vereniging Vrienden, Fonds Museum	
Klooster 550 jaar	18	Catharijneconvent en begunstigers	52
Relieken	18	2019 en verder	56
Sint Maarten	21	Verkorte jaarrekening	
Het Huis van Sinterklaas	23	Museum Catharijneconvent	58
Kerstival	23	Verkorte jaarrekening	
Meertaligheid: van toerist naar bezoeker	24	Fonds Museum	
Het Grootste Museum van Nederland	27	Catharijneconvent	70
Feest! Weet wat je viert	29	Verkorte jaarrekening	
Educatie en onderwijs	29	Vereniging Vrienden	
Migrantenkerken	31	van het Catharijneconvent	78
		Publicaties	80
2. Collectie en kennis		Bijlagen	83
Inleiding	33	Colofon	91
Beeldbepalende aanwinsten	34		
Collectiemobiliteit	37		
Bijbels Museum	37		

Missie en visie

Missie

Museum Catharijneconvent belicht – in samenspraak met partners en publiek – de esthetische, culturele en historische waarden van het christelijk erfgoed, met als doel meer inzicht te krijgen in onze huidige leefwereld.

Visie

Sinds de middeleeuwen is de christelijke cultuur niet weg te denken uit onze samenleving. Deze is van invloed op ons allemaal. Wie Nederland wil begrijpen, nu én in de toekomst, kan niet om het christendom heen. Nederland kent een rijke en unieke geloofstraditie en heeft dan ook veel en belangrijk christelijk erfgoed – materieel en immaterieel: van kerkgebouwen en kunstwerken tot onze feestdagen. Dit erfgoed is relevant voor iedereen. Door zijn schoonheid, verhaal en betekenis. Een museum en kenniscentrum op dit terrein is daarom cruciaal.

Voorwoord

De rijkdom van het christelijk erfgoed is enorm. Of het nu gaat om de meest indrukwekkende kunstschaten uit de middeleeuwen, persoonlijke verhalen die herinneringen levend houden, hedendaagse interpretaties van religie en geloof verbeeld in kunst, of imponerende kerkinterieurs waar de tijd stil lijkt te hebben gestaan. Dit erfgoed, tastbaar en ook niet tastbaar, blijft inspireren. U leest hier hoe dit erfgoed ons en onze bezoekers, en ik hoop ook u als lezer, vorig jaar heeft geïnspireerd. Op de volgende pagina's leest u alles over de resultaten van het museum over 2018. Ik licht alvast een aantal zaken uit.

De programmering was in 2018 met de tentoonstellingen *Luther*, *Magische Miniaturen*, *Shelter* en *Relieken* zeer veelzijdig. Ook is met *Rembrandt en de Gouden Eeuw* de collectie zestiende- en zeventiende-eeuwse schilderkunst in een nieuwe en verfrissende vorm te zien. Wat betreft bezoekers in huis is het jaar 2018 met 112.772 bezoekers het op twee na meest succesvolle jaar sinds de oprichting van het museum. Ook onze projecten buiten de muren van het museum - *Feest!* en *Het Grootste Museum van Nederland* - hebben het zeer goed gedaan en trokken zelfs meer bezoekers dan ooit. Ik ben er ontzettend trots op dat wij met deze vernieuwende projecten mensen, van jong tot ouder, in heel Nederland weten te bereiken en ze in aanraking laten komen met het zo waardevolle christelijke erfgoed, dat zoveel vertelt over onszelf en onze samenleving.

Het jaar 2018 was ook in een ander opzicht een bijzonder jaar: we vierden het 550-jarig bestaan van ons kloostergebouw. Dit belangwekkende gebouw, dat onze collectie al zo lang onderdak biedt, is ons zeer dierbaar. Met de tentoonstelling *Shelter* brachten we een eerbetoon aan het gebouw.

De tentoonstelling en alle andere activiteiten die in het kader van het jubileum werden georganiseerd betekenden dat we het kloostergebouw meer dan ooit zijn gaan waarderen. We noemen het dan ook niet voor niets ons belangrijkste collectiestuk!

De Sint-Catharinakathedraal en het museumcomplex behoorden van oudsher tot hetzelfde laatmiddeleeuwse kloostercomplex. Nadat bekend was gemaakt dat het parochiebestuur in principe voornemens was om de kathedraal aan de eredienst te laten onttrekken, stond 2018 voor mij in het teken van het verkennen van de mogelijkheden voor het museum om de zorg en enorme verantwoordelijkheid voor de kathedraal over te nemen. In het voorjaar van 2019 besloten het parochiebestuur en het bisdom dat de kathedraal toch in kerkelijk gebruik blijft. De komende tijd onderzoeken we met de betrokken partijen hoe het museum de publiekstoegankelijkheid van de kathedraal kan verbeteren.

Aan de hand van de unieke kennis, bevlogenheid en zeker ook creativiteit van de medewerkers, vrijwilligers en rondleiders van Museum Catharijnenconvent is het jaar 2018 vormgegeven. Maar we kunnen dat natuurlijk niet alleen. In dit jaarverslag komt u dan ook vele landelijke, regionale en lokale partners tegen waarmee prachtige resultaten zijn bereikt. Van de Koninklijke Bibliotheek, het Centraal Museum, de Universiteit Utrecht, kerkelijke partners, de partners binnen *Feest!* tot aan *Sharing Arts Society*, vele erfgoedprofessionals uit binnen- en buitenland en natuurlijk onze warme kring van vrienden en donateurs. We danken allen hartelijk.

Marieke van Schijndel
directeur

Reliekkroon met fragmenten van de doornenkroon van Christus, Maasvallei, ca. 1260-1280,
Parijs, Musée du Louvre | Foto RMN-Grand Palais (Musée du Louvre) / Martine Beck-Coppola

Raad van toezicht

De raad van toezicht heeft vastgesteld dat het jaar 2018 op meerdere terreinen een jaar is geweest waarin de ambities en doelstellingen van Museum Catharijneconvent zijn gerealiseerd. Onderwerpen die in 2018 aan bod kwamen waren de programmering, risicomanagement (waaronder de hoogte van de bekostigde collectiefunctie en het versterken van het eigen weerstandsvermogen), gebouwbeheer en culturele diversiteit.

De programmering in 2018 was divers, inhoudelijk sterk, en kon rekenen op grote waardering van het publiek. Ook de werkzaamheden buiten de muren van het museum kunnen in 2018 een succes genoemd worden. Het museum zette de kennis en expertise van de afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters in op verschillende locaties en binnen *Het Grootste Museum van Nederland*. Het laatstgenoemde project draaide eind 2018 anderhalf jaar. De doelstellingen voor deze periode zijn gehaald, en er is vastgesteld dat er voor de toekomst potentie is om verder uit te bouwen. Datzelfde geldt voor

het project *Feest! Weet wat je viert*, dat na enkele jaren nog steeds nieuwe locaties aan zich weet te binden.

De raad van toezicht van Museum Catharijneconvent heeft sinds halverwege 2018 een nieuwe voorzitter. De heer Hans van der Ven, die acht jaar voorzitter is geweest, heeft wegens het aflopen van zijn benoemingstermijn afscheid genomen. De raad is de heer Van der Ven zeer erkentelijk voor zijn grote inzet van de afgelopen jaren. Hij heeft veel voor het museum betekend.

Na een aanzienlijke wijziging van de samenstelling in 2017 is de continuïteit van expertise binnen de benodigde portefeuilles behouden. In 2018 is er naast het aantreden van een nieuwe voorzitter, ook een zevende lid van de raad in de persoon van mevrouw Aline Pastoor gevonden.

Namens de raad van toezicht,
Kees Beuving (voorzitter)

1. Publiek en programma

Door samen met publiek en partners te werken aan tentoonstellingen en activiteiten bereiken we niet alleen een groot publiek maar weten we dit publiek ook te raken. Of het nu gaat om museumkaarthouders, leerlingen van de basisschool, ouders en grootouders, experts of dagjesmensen, de veelzijdigheid van het christelijk erfgoed stelt Museum Catharijneconvent in staat om mensen te verwonderen, te laten genieten, iets te leren, en aan het denken te zetten. Daarom vinden wij het zo belangrijk om niet alleen onze eigen collectie zo goed en vernieuwend mogelijk te ontsluiten, maar zetten we ons ook op landelijk niveau sterk in voor het behoud van het christelijk erfgoed.

Het jaar 2018 werd gekarakteriseerd door een sterke verdieping van de programmering, die het christelijk erfgoed vanuit verschillende perspectieven belichtte. Dit stelde ons in staat om de wetenschappelijke functie van het museum verder te verstevigen en uit te bouwen, aandacht te besteden aan andere religies, en onze deuren open te stellen voor hedendaagse kunst. Ook bouwden we verder aan *Feest!*. Met *Het Grootste Museum van Nederland* slaagden we erin om de bewustwording van het belang van het religieuze erfgoed *in situ* en het belang van het behoud daarvan te vergroten. Ook de werkzaamheden van de afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters gingen in 2018 onverminderd door. Daarmee is Museum Catharijneconvent een belangrijke samenwerkingspartner voor (landelijke) overheden en erfgoedinstellingen, en kerkelijke eigenaren en beheerders.

Portret van Maarten Luther, atelier Lucas Cranach, 1546
Museum Catharijneconvent | Foto Mike Bink

Tentoonstelling *Magische miniaturen* | Foto Billie-Jo Krul

Luther

2018 begon met de laatste maand van de tentoonstelling *Luther* (12 oktober 2018 tot en met 3 maart 2019). Met 50.000 bezoekers behoorde Luther tot de best bezochte tentoonstellingen in de geschiedenis van het museum. Gemiddeld waardeerden mensen hun bezoek met het prachtige cijfer 8.6. Aanleiding voor de tentoonstelling was dat het in 2017 precies 500 jaar geleden was dat Maarten Luther met zijn 95 stellingen de grootste revolutie in de Europese kerkgeschiedenis ontketende.

De vraag 'Wie was Maarten Luther?' stond in de expositie centraal. Hervormer, populist, revolutionair, rebel, gewiekste marketingman, antisemiet, fundamentalist, vrouwenhater, vervloekt of heilig? In woord, beeld en zelfs muziek werd getoond waar zijn kracht in schuilde. Ook liet Luther zien dat de Reformatie niet alleen de kerk, maar ook de gehele westerse wereld ingrijpend heeft veranderd.

Het museum kijkt al reikhalzend uit naar de volgende expositie door Tanja Kootte, de Van Oord Jzn conservator voor het Nederlands protestantisme: *Bij ons in de Biblebelt* (7 juli t/m 22 september 2019).

Magische miniaturen

Van 23 februari tot 4 juni 2018 organiseerde het museum in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag de tentoonstelling *Magische miniaturen*. De expositie toonde de mooiste Zuid-Nederlandse miniaturen uit zeventien verschillende Nederlandse collecties. Slechts zelden werden zoveel - ruim 60 - bijzondere manuscripten bij elkaar getoond. Een aantal van de manuscripten was zelfs

nooit eerder in een tentoonstelling te zien. Doordat ze weinig aan licht zijn blootgesteld, zien miniaturen er nog precies hetzelfde uit als toen ze gemaakt werden. De kleurrijke voorstellingen hebben daardoor nog steeds de kracht om de kijker in vervoering te brengen. Miniatuurkunst geeft de bezoeker bovendien een bijzondere blik in het rijke hoofse en religieuze leven van de middeleeuwen. Bij de tentoonstelling hoorde een goed bezochte lezingenreeks door experts waarin de verschillende aspecten van de miniatuurkunst werden belicht.

Gezien het bezoekersaantal van bijna 30.000, positieve aandacht in de media, waaronder het maximale aantal 'ballen' voor *Magische miniaturen* in NRC handelsblad en de hoge publiekswaardering (een 9!) kan gesteld worden dat *Magische Miniaturen* een zeer succesvolle tentoonstelling was. De tentoonstelling betekende voor Museum Catharijneconvent bovendien een versterking van het profiel als hét museum voor de middeleeuwen.

Voor de tentoonstelling deed conservator dr. Micha Leeflang in samenwerking met het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) baanbrekend materiaal-technisch onderzoek. Dit onderzoek werd gepubliceerd in *Zuid-Nederlandse miniatuurkunst. De mooiste verluchte handschriften in Nederlands bezit* onder redactie van dé Nederlandse experts op dit terrein: Anne Margreeth W. As-Vijvers en Anne S. Korteweg. Veel internationaal gerenommeerde wetenschappers waren als auteur aan de tentoonstellingspublicatie verbonden. De Nederlandse editie was al na een maand uitverkocht; inmiddels is een herdruk verschenen.

Rembrandt en de Gouden Eeuw

De unieke collectie zestiende en zeventiende-eeuwse bijbelschilderkunst van Museum Catharijneconvent is in 2018 vanuit een nieuw perspectief benaderd. Het resultaat is sinds juni als nieuw onderdeel van de vaste presentatie te zien onder de titel *Rembrandt en de Gouden Eeuw*.

Rembrandt van Rijn (1606-1669) was de onbetwiste meester van de populaire en prestigieuze historieschilderkunst in de Gouden Eeuw. Op fenomenale wijze hanteerde hij de kwast in een vrije losse schilderijstijl om daarmee verhalen uit de Bijbel tot leven te wekken.

Het middelpunt van de tentoonstelling is Rembrandts schilderij *De doop van de man uit Ethiopië*. Het is omringd door werk van zijn voorgangers, leerlingen en tijdgenoten. De getoonde werken van onder andere Ferdinand Bol, Govert Flinck, Pieter Lastman, Maerten de Vos, Dirck van Baburen en Pieter Aertsen nemen de bezoeker mee door de boeiende geschiedenis van de bijbelse historieschilderkunst. De bezoeker van deze vaste expositie krijgt zo een goede indruk van de context waarin de voorgangers, tijdgenoten en navolgers van Rembrandt, en natuurlijk ook de meester zelf, werkten.

Rembrandt en de Gouden Eeuw is gericht op de vaste bezoekers van het museum, leerlingen in schoolverband, en de buitenlandse toerist.

The Jewish girl, Marlene Dumas, 1986,
in presentatie Rembrandt en de Gouden Eeuw | Foto Mike Bink

Shelter

Het klooster van Museum Catharijneconvent bestond in 2018 vijfhonderdvijftig jaar. Dat werd gevierd met de tentoonstelling *Shelter. A contemporary intervention* (1 juli t/m 9 september 2018) waarin intensief werd samengewerkt met het Centraal Museum Utrecht.

Spectaculaire werken van hedendaagse en moderne kunstenaars hadden een verrassende ontmoeting met het sfeervolle gebouw (het belangrijkste collectiestuk van Museum Catharijneconvent) en de kostbare collectie waar het onderdak aan biedt. Werk van onder andere Damien Hirst, Marlene Dumas, Jan Taminiau, Carl Andre, Danh Vo, Sarah van Sonsbeeck en Duane Hanson bevond zich daardoor onder hetzelfde dak als dat van Rembrandt van Rijn, Pieter Saenredam en de vele middeleeuwse meesters in het museum. Bart Rutten, artistiek directeur van het Centraal Museum, was gastconservator van deze tentoonstelling. De reacties van pers en hedendaagse kunstprofessionals waren zeer positief, en dat smaakt naar meer!

Door de samenwerking met het Centraal Museum heeft Museum Catharijneconvent de band met de stad en de regio Utrecht verder verstevigd. De expertise van het Centraal Museum op het gebied van hedendaagse kunst en de interessante invalshoeken die dit opleverde, waren van onschatbare waarde voor deze zeer geslaagde tentoonstelling.

Bij *Shelter* hoorde een uitgebreide randprogrammering met lezingen, kunstenaarsgesprekken, stadswandelingen en dagelijkse instaprondeleidingen. Bovendien was er tijdens de tentoonstelling iedere zondag een concert in de jaarlijks succesvolle reeks 'Catharijn Classique'.

Shelter trapte af met de KRO-NCRV inspiratiedag op 30 juni met als thema 'Thuiskomen', wat goed paste bij de titel van de tentoonstelling. Meer dan 1000 leden van de KRO-NCRV genoten in het museum van workshops, optredens, nieuwe inzichten en konden een bezoek brengen aan de tentoonstelling.

Derelict Woman, Duane Hanson, 1971, in refter van Museum Catharijneconvent, collectie Centraal Museum, Utrecht | Foto Mike Bink

Klooster 550 jaar

De 550ste verjaardag van het gebouw werd op 8 en 9 september 2018 groots gevierd met een feestelijk kloosterweekend vol verhalen, muziek en concerten en een prachtige nieuwe aanwinst. Zo waren er lezingen over de middeleeuwen en de rijke geschiedenis van het klooster en instaprondleidingen door de tentoonstelling *Shelter*. Ook konden de bezoekers genieten van klassieke miniconcerten.

Speciaal voor de verjaardag van het gebouw onthulde burgemeester Jan van Zanen op 7 september een aangekochte laatmiddeleeuws sculptuur van de Meester van de Utrechtse stenen vrouwenkop. Een prachtige aanvulling op de collectie middeleeuwse beelden van Museum Catharijneconvent. U leest hier meer over in de paragraaf 'Beeldbepalende aanwinsten'.

Relieken

Op 11 oktober 2018 opende de tentoonstelling *Relieken* (te zien tot en met 3 februari 2019). Niet eerder werd er in de vorm van een tentoonstelling aandacht besteed aan reliekverering als universeel fenomeen. *Relieken* zoomde in op de vraag wat de kracht is van relieken, waarom ze worden gekoesterd en waarom mensen er duizenden kilometers voor reizen. Aanleiding voor de tentoonstelling vormde het NWO VIDI-project *Mind over matter. Debates about Relics as sacred objects*, c. 350 – c. 1150 van dr. Janneke Raaijmakers van de Universiteit Utrecht.

Relieken toonde een ongekende variëteit aan voorwerpen, afkomstig uit verschillende religies, culturen en tijden. Van een reliekkroon uit het Louvre met een splinter van de doornenkroon van Jezus, zand en steentjes uit het Heilige Land, een huisaltaar met een haar van Diego Maradona, Zemzem water uit Mekka, een reliekhouder van de Koptische Kerk in Utrecht tot aan een doek met bodhiblaadjes van de plek waar de Boeddha tot verlichting kwam.

Relieken komen tot leven door de vele mensen en verhalen die er achter schuilgaan. Op de tentoonstelling was daarom een belangrijke rol weggelegd voor persoonlijke relieken en de bijbehorende verhalen.

De tentoonstelling was onderdeel van de door Museum Catharijneconvent gestarte reeks presentaties over verschillende wereldreligies. De eerste in deze reeks was *Heilig Schrift* (2016) over de Tanach, Bijbel en Koran. Door de multireligieuze aanpak draagt het museum bij aan een beter begrip en meer verbondenheid tussen verschillende groepen in de samenleving.

Relieken kon rekenen op veel positieve pers. Zo besteedde het NOS journaal een item aan de

Burgemeester Jan van Zanen en junior conservator Annabel Dijkema onthullen de sculptuur van de Meester van de Utrechtse stenen vrouwenkop
Foto Desiree Meulemans

Herinneringsverhalen bij *Relieken*: Farida Sinrang
met Islamitische relieken | Foto Billie-Jo Krul

Sint Maarten

tentoonstelling en stond het KRO-NCRV-programma *Kruispunt* op 18 november geheel in het teken van de tentoonstelling en persoonlijke verhalen rondom relieken. Het dagblad *Trouw* organiseerde een speciale en goed bezochte lezersavond bij de tentoonstelling met journalist Stijn Fens en Anique de Kruijf, de conservator van de tentoonstelling. Zowel KRO-NCRV als *Trouw* waren partner van de tentoonstelling.

Relieken was een tentoonstelling die samen met het publiek en de erfgoedgemeenschap tot stand kwam. Om te zorgen voor voldoende context voor niet-religieuze of andersgelovige bezoekers en om te garanderen dat alle uitingen respectvol genoeg zouden zijn, werden er 'dialoogtafels' georganiseerd. Vertegenwoordigers van verschillende religies deden hieraan mee.

Bij de tentoonstelling verscheen de uitvoerige publicatie *Relieken* onder redactie van Inge Schriemer met inleidende hoofdstukken geschreven door experts op het gebied van het christendom, het boeddhisme, de islam, reliekontmoetingen, architectuur en geestelijke pelgrimage.

Net als voorgaande jaren werkte Museum Catharijne-convent ook in 2018 samen met het Sint Maartensbeeraad en *Sharing Arts Society*. De Sint Maarten Parade werd dit jaar geopend door minister Van Engelshoven. De Sint Maarten Parade is een schitterende optocht door de binnenstad van Utrecht. Bewoners van de stad lopen mee met prachtige lichtsculpturen, gemaakt door de deelnemers zelf, terwijl ze worden begeleid door orkesten, koren en theatrale acts. Het museum liep dit jaar ook mee met een zelfgemaakte lichtsculptuur. De Sint Maarten Parade is een goed voorbeeld van hoe (erfgoed)organisaties en gemeenschappen samenwerken om immaterieel erfgoed levend te houden.

Het museum organiseerde voor de groepen 7 en 8 van het primair onderwijs weer het Sint Maartensdebat. Vanuit het onderwijs kwamen signalen dat men meer aandacht wilde besteden aan identiteitsvorming, uitdrukkingsvaardigheid en het stimuleren van onderling begrip. Met dit debat bood het museum hier een aansprekende vorm voor. Klassen van verschillende scholen gingen met elkaar in debat over stellingen die te maken hadden met naastenliefde. Op 9 november vond de finale plaats in het stadskantoor van Utrecht, aan de hand van drie stellingen waaronder 'Ieder gezin zou een vluchteling moeten opvangen'. Voorafgaand aan ieder debat kregen de schoolklassen les van een museumdocent. Dit gebeurde in samenwerking met het Debat Instituut. Hierbij werd ingegaan op wat een debat nu eigenlijk is en hoe je een goed debat voert.

Het Huis van Sinterklaas

Van 17 november tot en met 5 december konden kinderen met hun ouders en/of opa's en oma's een bezoek brengen aan het *Huis van Sinterklaas*. Het evenement was met bijna 10.000 bezoekers, waaronder 4.000 leerlingen in schoolverband, uitverkocht. Met het jaarlijks terugkerende Huis van Sinterklaas komen kinderen op basis van een inhoudelijk programma meer te weten over de geschiedenis en achtergrond van het sinterklaasfeest. Het thema van 2018 was *Storm op zee*. De legende van Sint Nicolaas als redder op zee en beschermheilige van de zeelieden werd gekoppeld aan een geschiedkundig gegeven: in de zestiende en zeventiende eeuw waren zeemannen altijd vrij op 5 en 6 december om met hun gezin de naamdag van hun beschermheilige te vieren. Pakjesavond was toen al heel erg populair! Aan de hand van het schilderij *Het Sint Nicolaasfeest* van Jan Steen werden de kinderen hierop geattendeerd en hoorden ze het verhaal van een van de geschilderde personages: meneer Grotevaart.

Bezoekers waren zeer positief over deze editie van het *Huis van Sinterklaas*. Leerkrachten vonden het interactief en didactisch gezien een sterk programma. Uit een kleinschalig educatief onderzoek op scholen bleek ook dat kinderen daadwerkelijk iets opstaken van het verhaal dat hen verteld werd: ze wisten dit een week na hun bezoek nog tot in detail te reproduceren. Het programma bleek ook zeer geschikt voor het speciaal onderwijs, de betreffende leerkrachten waren er erg over te spreken.

Kerstival

Ook in 2018 ging kerst niet onopgemerkt aan het museum voorbij. Het gezellige familiefestival *Kerstival* (22 december 2018-6 januari 2019) stond deze keer in het teken van licht en de vier 'lichtfeesten'. Wat is ook alweer advent en wat vieren we nu precies met kerst, oud & nieuw en Driekoningen? Tijdens *Kerstival* kwamen kinderen in aanraking met museale stukken in combinatie met voor hen herkenbare gebruiksvoorwerpen. Door het leggen van verbanden kwamen ze meer te weten over de verschillende feesten en hoe die gevierd werden en worden. Het festival zat vol activiteiten als knutselen, een kerstknikkerbaan bouwen en een sterrentocht lopen. Ook konden families naar een optreden van het wintercircus of de toverlantaarn.

Traditiegetrouw werd ook in 2018 de Napolitaanse kerststal gepresenteerd, ditmaal in een nieuwe vorm. Voor het eerst waren er stemmen te horen bij de personages in de kerststal. Deze 'soundscape' was speciaal ontwikkeld voor kinderen van 4 t/m 8 jaar. Hierdoor kwam het verhaal over de kerststal echt tot leven. *Kerstival* trok ca. 12.000 bezoekers.

Meertaligheid: van toerist naar bezoeker

De groep buitenlandse toeristen in Utrecht groeit. In 2018 is daarom het project *Meertaligheid: van toerist naar bezoeker* gestart. Dit heeft als doel om het museum toegankelijker en daarmee aantrekkelijker te maken voor deze groep.

De eerste fase van het project was het maken van een gratis bezoekersgids in de talen Engels, Frans, Duits en Spaans. Het luxe vormgegeven boekje neemt de bezoeker mee langs 54 topstukken in de vaste presentatie van het museum. De buitenlandse bezoekers zijn hier zeer positief over.

De vertaalslag is ook doorgevoerd in de bewegwijzering binnen en buiten het museum en middels een op toeristen gerichte pagina op de website. In de zomer van 2018 is bovendien een foldercampagne uitgezet voor het trekken van internationale bezoekers.

In 2019 willen we het project doorontwikkelen met als doel meer inzicht te krijgen in de groep buitenlandse toeristen die het museum bezoekt. Dit gaan we onder andere doen door de aantallen en nationaliteiten van deze groep bij de kassa te registreren en via externe partijen te testen met de online verkoop van tickets. Daarnaast zullen we in 2019 inzetten op verschillende communicatiekanalen om het museum in de internationale markt op de kaart te zetten.

Aanbidding der koningen, Nottingham, ca. 1400,
Museum Catharijneconvent, bruikleen particuliere collectie

Het Grootste Museum van Nederland

In 2017 opende Museum Catharijneconvent *Het Grootste Museum van Nederland*. Doelstelling van dit landelijke project is bezoekers een museale ervaring te bieden bij hun bezoek aan de mooiste kerken en synagogen van Nederland. Door de prachtige monumenten de aandacht te geven die ze verdienen hoopt het museum dat Nederlanders niet alleen op vakantie in het buitenland iedere kerk binnenstappen, maar dit ook in Nederland veelvuldig gaan doen. De locaties zijn voorzien van een kwalitatief hoogwaardige publieksbegeleiding, waaronder een speciaal voor de kerken ontwikkelde audiotour. Het project ging in 2017 van start met dertien locaties. In 2018 werd *Het Grootste Museum van Nederland* nóg groter. Drie topmonumenten sloten aan: de Munsterkerk in Roermond, de Walburgiskerk in Zutphen en de Kathedraal van Haarlem.

Ook in 2018 hadden alle locaties te maken met sterke tot zelfs zeer sterke publieksgroei. In totaal hebben in 2018 44.643 bezoekers gebruik gemaakt van de audiotours van *Het Grootste Museum van Nederland*. Ook werden op diverse locaties meer talen aan de tour toegevoegd. De audiotour wordt bovendien bijzonder positief beoordeeld. 94% van de respondenten uit het onderzoek dat Museum Catharijneconvent uitvoerde geeft bijvoorbeeld aan het voornemen te hebben meer locaties van *Het Grootste Museum van Nederland* te gaan bezoeken.

Het project viel in de prijzen. In juni 2018 ontving *Het Grootste Museum van Nederland* in de categorie *Best Client* de *Dutch Design Award*, een prestigieuze prijs voor opdrachtgevers die designers en vormgeving strategisch inzetten voor hun bedrijf of instelling. Tijdens de Dutch Design Week in oktober 2018 volgde de International Jury Award. De internationale jury roemt het project om de manier van samenwerken: 'Collaborations with governments, companies and other parties are key to successful projects wherein everyone involved is equally invested, open and in for a touch of good-natured humour.'

Met groot plezier kunnen we melden dat het project kan worden voortgezet. Uit de middelen die in het regeerakkoord zijn gereserveerd voor religieus erfgoed kreeg het museum een ruimhartige bijdrage om het project tot 2021 door te ontwikkelen. 2018 is gebruikt om de toekomst van *Het Grootste Museum van Nederland* nader uit te werken. Nadruk voor de komende periode ligt op kwaliteitsverbetering op het gebied van gastvrijheid, waaronder het werven en opleiden van vrijwilligers. Daarnaast onderzoekt Museum Catharijneconvent de kansen op de internationale markt in samenwerking met NBTC Holland Marketing en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Tot slot onderzoeken we hoe we ook andere erfgoedinstellingen in Nederland kunnen laten profiteren van onze opgedane kennis en ervaringen.

Feest! Wereldwijd in het Tropenmuseum, Amsterdam | Foto Jan Reinier van der Vliet

Feest! Weet wat je viert

Het landelijke educatieproject *Feest! Weet wat je viert*, over de verschillende feesten met een religieuze achtergrond in Nederland, is een belangrijke strategische pijler van het museum. Aan de hand van deze feesten krijgen kinderen meer inzicht in de geschiedenis van Nederland en de huidige maatschappij.

In totaal trokken de partners van *Feest!* (inclusief *Feest!* in Museum Catharijneconvent) bijna 90.000 bezoekers. Daarmee is de doelstelling om in de periode 2017-2020 structureel door te groeien naar dit aantal gehaald. Belangrijk om te vermelden is ook dat er bij *Feest!* maar liefst 20 financiers betrokken zijn.

Het museum werkt samen met Museum Ons' Lieve Heer op Solder, het Nederlands Openluchtmuseum, het Zuiderzeemuseum, Kasteel Huis Bergh, het Museum voor Religieuze Kunst te Uden en de Stichting Oude Groninger Kerken. In 2018 is met succes gewerkt aan de uitbreiding van het project. In het Tropenmuseum in Amsterdam opende een nieuwe *Feest!*-locatie de deuren met als thema *Feest wereldwijd*. Ook zijn in 2018 door Museum Catharijneconvent en Villa Zapakara (Paramaribo) de voorbereidingen getroffen voor de opening van een locatie in Suriname in maart 2019. In juni 2019 wordt de *Feest!*-locatie in het Wereldmuseum (Rotterdam) geopend en in december 2019 staat de opening van *Feest!* in het Limburgs Museum gepland.

Alle *Feest!*-locaties hebben een uitgebreide familieprogrammering. In Museum Catharijneconvent gaat het om het eerder in dit jaarverslag genoemde *Huis van Sinterklaas*, *Kerstival* en *Sint Maarten*, inclusief het *Sint Maarten Debat*.

Educatie en onderwijs

Voor de jongere bezoekers richt Museum Catharijneconvent zich op drie groepen: het basisonderwijs, families en het voortgezet onderwijs. Het in de vorige paragraaf genoemde project *Feest! weet wat je viert* is binnen de beleidsperiode 2017-2020 speerpunt van het museum.

Alle *Feest!* onderwijsprogramma's van het museum worden sinds de start in 2012 vraaggericht ontwikkeld. Het museum werkt met focusgroepen en reageert op opmerkingen op basis van evaluaties na bezoek door scholen. Leerkrachten vragen om modulair opgebouwd lesmateriaal zodat het vakoverstijgend in te zetten is, en vragen expliciet om juist de overeenkomsten en verschillen met andere religies aan bod te laten komen. Al deze behoeftes worden een op een overgenomen en de museum-programma's worden altijd ontwikkeld, getest en geëvalueerd samen met leerkrachten.

In 2018 bezochten maar liefst 19.187 leerlingen uit het basisonderwijs activiteiten van Museum Catharijneconvent in Utrecht en op andere locaties van *Feest!* in Nederland.

Voortgezet onderwijs

In 2018 bezochten 2.074 leerlingen van het Voortgezet Onderwijs het museum in groepsverband. Met het lesprogramma *Duivelse Dilemma's*, over de middeleeuwen en de Reformatie, de museumlessen *Expeditie middeleeuwen* en *Cultuur van de Kerk* en het *Rondje Kloosters* is het aanbod voor de bovenbouw van HAVO/VWO compleet. De lesprogramma's werken volgens de IASK-methode, waarbij leerlingen actief worden betrokken in het programma. In april 2018 is voor eindexamenkandidaten een gratis examen-training georganiseerd.

Migrantenkerken

Voor leerlingen van het VMBO is in 2018 gestart met een aantal pilotprojecten. Daarin werkt het museum o.a. intensief samen met VMBO-school X11. De pilots richten zich op het realiseren van lespakketten gebaseerd op maatwerk op basis van specifieke wensen van scholen. Het gaat dan bijvoorbeeld om een lespakket dat samengesteld wordt tijdens de Vluchtelingenweek.

Museumdocenten

Binnen de educatieve visie en ambities van Museum Catharijneconvent zijn rondleiders en museumdocenten van groot belang. Het museum is in 2013 begonnen met de implementatie van de door het Joods Historisch Museum ontwikkelde I ASK-methode. Deze methode vraagt van rondleiders en museumdocenten een grote mate van professionaliteit en succes is afhankelijk van maatwerk. Dit vraagt ook om een professionele omgang met rondleiders en museumdocenten vanuit het museum, met daarbij behorende afspraken.

In mei 2018 heeft Museum Catharijneconvent namens de Beroepsvereniging voor rondleiders, museumacteurs en museumdocenten (BRAM) het eerste officiële exemplaar van de goedgekeurde raamovereenkomst mogen ontvangen die in overleg met musea, de Belastingdienst en leden van de beroepsvereniging tot stand is gekomen. De overeenkomst houdt voor rondleiders en museumdocenten bij Museum Catharijneconvent in dat er sprake is van duidelijk en goed opdrachtgeverschap.

In het kader van beleidsontwikkeling omtrent migrantenkerken zijn er in 2018 diverse ontvangsten en bezoeken gerealiseerd. Het museum is gesprekspartner van koepelorganisaties waaronder SKIN en SKIN-Rotterdam, het Utrechtse netwerk van migrantenkerken en natuurlijk van de kerkgemeenschappen zelf. Dit heeft niet alleen geresulteerd in een bruikleen van de Koptische Kerk van Utrecht bij de tentoonstelling *Relieken*, maar er is ook een belangrijke basis gelegd om verdere samenwerking met deze kerken uit te bouwen. De opgedane kennis en ervaring die gepaard gaat met het structureel inbedden van migrantenkerken in het beleid van het museum is gedeeld tijdens een presentatie op de Museumkennisdag. In 2018 voerde het museum ook verkennende gesprekken met het Nationaal Museum voor Wereldculturen ten behoeve van gezamenlijk onderzoek naar deze onderbelichte gemeenschappen.

Medewerker collectiebeheer Jelle Smit-Kartiko met de sculptuur van de Meester van de Utrechtse stenen vrouwenkop | Foto Desiree Meulemans

2. Collectie en kennis

Het beheren van de collectie van Museum Catharijneconvent, die de belangrijkste kunst- en cultuurhistorische objecten van het Nederlandse christelijk erfgoed bevat, stond vanzelfsprekend ook in 2018 centraal. Het werk van de afdeling Collectiebeheer is vaak minder zichtbaar voor het brede publiek, maar dankzij de inspanningen op het gebied van restauraties, bruikleenverkeer, digitalisering en categorisering wordt iedereen in staat gesteld om onze collectie fysiek dan wel digitaal te raadplegen. Gelukkig zijn inspanningen op het gebied van restauraties soms wel heel zichtbaar en trekken ze ook de aandacht: in 2018 presenteerden we de gerestaureerde Kruisiging van onze 'huisschilder' Abraham Bloemaert.

Onder beheer valt niet alleen registratie en onderhoud, maar ook het voortdurend blijven aanscherpen van de collectie. In 2018 is er een aantal belangwekkende stukken toegevoegd aan de collectie die ieder op hun eigen wijze bijdrage aan kennisontwikkeling.

Museum Catharijneconvent zette zich ook in 2018 in om de bewustwording van de kwetsbaarheid en het belang van het religieus erfgoed buiten de museummuren te stimuleren, de rol van het museum als kenniscentrum te behouden en verder te verstevigen, expertise bij kerk- en kloostersluitingen beschikbaar te stellen en (inter)nationale samenwerkingsverbanden op te zetten.

Beeldbepalende aanwinsten

Net als in voorgaande jaren richtte het wervingsbeleid zich in 2018 op de versterking van de kerncollecties van het museum. Alle aanwinsten zijn getoetst aan de criteria van de Collectie Nederland. De meest beeldbepalende toevoegingen aan de collectie van Museum Catharijneconvent waren in 2018:

Maria met kind

Joos van Cleve (langdurig bruikleen).

Het gaat hier om een vijftiende en zestiende-eeuwse typische compositie die een zeer goed beeld geeft van de opkomst van schilderijenproductie voor de vrije markt, veelal voor privé-gebruik. Voorheen waren het vooral kerken die de opdrachten gaven voor kunstwerken. Het stuk past hiermee in de opkomst van de privédevotie. Het werk heeft een plek gekregen binnen de vaste presentatie van het museum.

Maria als hemelkoningin

Jan Eloy Brom (kerkelijke schenking).

Dit beeldje is een belangrijke aanwinst voor het museum omdat het een prachtig voorbeeld is van de gestileerde Brom-stijl uit de jaren veertig. De aanwinst heeft een plek gekregen binnen de vaste presentatie van het museum.

Christus en de Samaritaanse Vrouw

Meester van de Utrechtse stenen vrouwenkop

Speciaal voor de verjaardag van het gebouw onthulde burgemeester Jan van Zanen op 7 september de in 2017 aangekochte laatmiddeleeuwse sculptuur Christus en de Samaritaanse vrouw van de Meester van de Utrechtse stenen vrouwenkop. Van deze Utrechtse meester zijn maar een paar beelden bekend. Het is een prachtige aanvulling op de collectie middeleeuwse beelden van Museum Catharijneconvent. Tijdens het feestelijke kloosterweekend op 8 en 9 september was het beeldje voor het eerst te zien.

Maria met kind, Joos van Cleve, ca. 1515

Collectiemobiliteit

Museum Catharijneconvent hecht aan ruimhartig bruikleenverkeer en voert een actief ontzamelbeleid. Dit draagt bij aan collectiemobiliteit en aan kwaliteitsverbetering van de collectie van het museum.

- Vele honderden voorwerpen uit de collectie van Museum Catharijneconvent zijn in langdurig bruikleen bij andere organisaties. Het museum hecht grote waarde aan de zichtbaarheid van de collectie, en voert daarom een ruimhartig bruikleenbeleid voor zowel nationale als internationale musea.
- In 2018 zijn, naast de langdurige bruiklenen, 52 objecten uitgeleend aan in totaal 19 bruikleenemers. Zo werden twee beelden en een schilderij uitgeleend aan het Kröller-Müller Museum voor de tentoonstelling *Als kunst je lief is*. Deze objecten, waaronder de Petrus van Claus de Werve, een van de topstukken van Museum Catharijneconvent, werden allemaal aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt. Verder werden bruiklenen toegezegd aan onder andere het Dordrechts Museum voor de tentoonstelling *Werk, Bid en Bewonder*, aan het Historisch Museum Deventer voor de tentoonstelling *Deventer Boekenstad* en aan het Centraal Museum voor de tentoonstelling *Utrecht, Caravaggio en Europa*.

Bijbels Museum

Het Bijbels Museum te Amsterdam heeft besloten zijn collectie volledig af te stoten. Vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het christelijke erfgoed in Nederland, is Museum Catharijneconvent gesprekspartner voor een eventuele overname van (een deel van) de collectie. Tanja Kootte, de conservator van Museum Catharijneconvent met als specialisme het Nederlands protestantisme is hier nauw bij betrokken.

Beschilde stenen sculpturen

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCD) beheert een voor Nederland unieke collectie beschilde stenen sculpturen die zijn beschadigd tijdens de beeldenstorm. De sculptuurfragmenten, die in 1996 bij een opgraving werden ontdekt in de Sint Maartenskerk in Doorn, worden op dit moment door de RCD onderzocht, geconserveerd en gerestaureerd. Het geheel zou een belangrijke rol kunnen spelen in de nieuwe vaste opstelling van Museum Catharijneconvent omdat het een uitzonderlijk fraai en illustratief voorbeeld van de Beeldenstorm is. De RCD en Museum Catharijneconvent hebben in 2018 gesprekken gevoerd over het permanent tonen van de sculpturen in het museum.

Beheer en behoud

Planmatig beheer en behoud

Voorwaarde bij het realiseren van de ambities en doelstellingen van het museum is het handhaven van het hoge niveau van beheer en behoud van de collectie. Zo heeft Museum Catharijneconvent een registratiegraad van 100%. Onlosmakelijk verbonden hiermee is de samenstelling en expertise van de afdeling Collectiebeheer. In 2018 stond binnen deze afdeling het bewaken en continueren van deze expertise centraal, dit vanwege het naderen en bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van verschillende collega's. Museum Catharijneconvent had in 2018 in totaal 72.378 objecten in beheer.

Digitale activiteiten

Alle aanwinsten van 2018 zijn zoals gebruikelijk gedi-gitaliseerd. In totaal zijn er 4.479 digitale afbeeldingen toegevoegd aan het collectiebeheersysteem. De collectie van het museum wordt digitaal ontsloten via de eigen website, DiMCoN en Europeana. In 2018 is hard gewerkt aan de vernieuwing van de online catalogus.

Restauraties

Tentoonstellingen en restauratieprojecten gaan binnen het collectiebeleid van Museum Catharijne

convent hand in hand. In het kader van het herinrichten van de presentatie zestiende- en zeventiende-eeuwse schilderkunst is het sleutelstuk Heilige familie van Caesar van Everdingen gerestaureerd.

Op 29 maart onthulde Museum Catharijneconvent het gerestaureerde schilderij Kruisiging van Abraham Bloemaert uit 1629. Het schilderij stond lange tijd in het depot vanwege de slechte staat waarin het verkeerde. Het meesterstuk is van groot belang voor de collectie, de stad Utrecht en de Collectie Nederland. Het museum besloot daarom het te laten restaureren. Er was in totaal een bedrag van € 35.000 nodig om dit monumentale schilderij weer in volle pracht in het museum te kunnen tonen. Om deze som bijeen te brengen, is Museum Catharijneconvent in 2017 voor de eerste maal in haar geschiedenis een fundraising-actie voor de restauratie van een kunstwerk gestart. Deze bleek zeer succesvol. Dankzij de gulle bijdragen van tientallen particulieren en diverse fondsen was het bedrag in korte tijd samengebracht. In de museumcollectie bevinden zich ook enkele andere sleutelstukken van de schilder, waaronder De Vier Kerkvaders. Dit werk en de gerestaureerde Kruisiging zijn nu weer in samenhang te bewonderen.

Rood kazuifel met voorstellingen uit het leven van Jezus,
Utrecht, ca. 1510, Museum Catharijneconvent | Foto Marco Sweering

Erfgoed in kerken en kloosters

Vanaf 2013 draagt het museum mede zorg voor de collecties in kerken en kloosters door het geven van waardering-, selectie- en herbestemmingsadvies. Daarnaast adviseert het museum eigenaren en beheerders op het gebied van beheer, behoud en restauratie. Ook in 2018 heeft het museum honderden kerken en kloosters ondersteund bij de omgang met hun erfgoed in situ. Het museum werkt door heel Nederland en voor alle denominaties. Via Kerkcollectie Digitaal hadden in 2018 ruim 760 erfgoedprofessionals en de kerkelijke eigenaren toegang tot de gegevens van voorwerpen in kerken en kloosters, een stijging van meer dan 100 gebruikers ten opzichte van 2017. In 2018 zijn via Vraag en Aanbod, onderdeel van Kerkcollectie Digitaal, 123 objecten herbestemd.

Nationale Kerkenaanpak

Museum Catharijneconvent is partner binnen de Nationale Kerkenaanpak die op 10 november 2018 van start is gegaan. De start van de Kerkenaanpak werd gemarkeerd door het ondertekenen van een aantal samenwerkingsafspraken met provincies, gemeenten, monumentenfinanciers, kerkeigenaren en erfgoedorganisaties. De Nationale Kerkenaanpak bouwt voort op eerdere samenwerkingsverbanden waar Museum Catharijneconvent deel van uitmaakte zoals de Agenda Toekomst Religieus Erfgoed en het Jaar van het Religieus Erfgoed. De Nationale Kerken-

aanpak is opgezet vanuit de huidige problematiek rondom het gebouwde religieuze erfgoed: eigenaren en beheerders hebben grote moeite om hun monumentale kerken en kloosters te exploiteren en in stand te houden. Tegelijkertijd groeit het bewustzijn van het nationale belang van deze gebouwen als dragers van religieuze en cultuurhistorische waarden en ijkpunten binnen onze dorpen, steden en landschappen.

Binnen de Nationale Kerkenaanpak zet Museum Catharijneconvent zijn kennis en expertise in ter bevordering van publiekstoegankelijkheid van kerkelijke monumenten en de totstandkoming van kerkervisies. Het gaat specifiek om het inzetten op het behoud van als erfgoed betitelde kerken en hun interieurs, het actief uitdragen van het publieke belang van kerkgebouwen, het ondersteunen van (en waar nodig participeren in) de totstandkoming van lokale kerkervisies, en het scholen en begeleiden van kerkbesturen en vrijwilligers bij de vergroting van de toegankelijkheid van kerkgebouwen.

Het Grootste Museum van Nederland dient binnen de Nationale Kerkenaanpak ook als best practice, en deelnemers zullen als zodanig dienen als aanjager en adviseur voor andere kerken en kloosters die zich richten op een grotere toegankelijkheid voor het publiek.

Munsterkerk Roermond | Foto Arjan Bronkhorst

Onderzoek en valorisatie

Het museum ontsluit de eigen collectie voor collega's en wetenschappers en deelt kennis met vakgenoten. Datzelfde doet het museum voor de collecties van kerken - op basis van kennis die in ruim 40 jaar is opgebouwd door de voorloper van de afdeling EKK, de SKKN. Het museum is een plek van kennisdeling en ontmoeting van wetenschappers. De bibliotheek beschikt door een consequent verzamelbeleid van 150 jaar over een belangrijke collectie voor onderzoek en kennisoverdracht en vormt een basis voor het kenniscentrum voor Nederlands christelijk erfgoed. Daarnaast is het museum een instrument van wetenschappers voor de valorisatie van hun onderzoek. Het NWO VIDI-project *Mind over matter. Debates about Relics as sacred objects, c. 350 - c. 1150* van dr. Janneke Raaijmakers van de Universiteit Utrecht dat de aanleiding was van de tentoonstelling *Relieken*, is hier een goed voorbeeld van. In de tentoonstelling *Magische miniaturen* werd onderzoek van conservator Micha Leeflang verwerkt. Met behulp van Infraroodreflectografie (IRR) onderzocht zij de ondertekeningen (de eerste schetsen) van de miniaturen.

Onderzoek naar de collectie krijgt doorwerking in publicaties, zowel van medewerkers als van externe onderzoekers. In 2018 verschenen de publicaties *Zuid-Nederlandse Miniatuurkunst* door Anne Margreet W. As-Vijvers, Anne S. Korteweg en *Relieken*, onder redactie van Inge Schriemer.

Internationaal belang

Op basis van de internationale kracht van de collectie en zijn rol als kenniscentrum, werkt het museum samen met partners in binnen- en buitenland. De meest in het oog springende internationale activiteiten in 2018 waren:

- Museum Catharijneconvent werkt in internationaal verband samen binnen diverse onderzoeksprojecten, bijvoorbeeld rond de MARKS ON ART database (o.a. RKD). Met M-Museum Leuven heeft Museum Catharijneconvent een samenwerkingsovereenkomst voor uitwisseling van kennis en expertise.
- Museum Catharijneconvent was dit jaar gastheer van het vijfde, jaarlijkse Ards colloquium Current research in medieval and renaissance sculpture: The function of medieval sculpture and its relation to formal design and colour, georganiseerd door onze partner M-Museum Leuven.
- Het museum is partner in het Europese netwerk van musea met middeleeuwse collecties, waaronder Musée de Cluny (Parijs) en Museo Bargello (Florence). De samenwerking richt zich op onderzoek en gezamenlijke tentoonstellingen over middeleeuwse kunst. Het resultaat is de tentoonstelling De ontdekking (werktitel, najaar 2019) over vroege middeleeuwse altaarstukken, in samenwerking met partners in Noorwegen (o.a. University Museum of Bergen) en Spanje (Museu Episcopal de Vic).
- Het museum is lid van Die Deutschsprachige Arbeitsgemeinschaft Kirchlicher Museen und Schatzkammern. Deze samenwerking resulteert in de tentoonstelling De Münster Domschat in ons museum (2019). De begeleidende publicatie wordt uitgegeven door de Domschatzkammer Münster en

bevat bijdragen van medewerkers van Museum Catharijneconvent.

- In 2018 zijn de voorbereidingen getroffen voor een internationaal congres (juni 2019) getiteld Religious Heritage in a Divers Europe. Difference in Dialogue. De conferentie wordt georganiseerd in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen, de Stichting Oude Groninger Kerken, het Joods Cultureel Kwartier en Future for Religious Heritage. Focus van de conferentie is de rol en positie van religieus erfgoed in een steeds diverser wordende samenleving.

Talentontwikkeling

De kennis van de inhoudelijke staf in Museum Catharijneconvent is specialistisch. Dat maakt het noodzakelijk om talent zelf op te leiden. Binnen de afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters zijn in 2018 meerdere jonge en veelbelovende erfgoed-specialisten aangesteld. Ook werken in 2018 de junior conservatoren van het museum aan de geprogrammeerde tentoonstellingen en valoriseren ze hun kennis middels lezingen en publicaties. Bovendien waren er in 2018 meerdere stagiaires en net afgestudeerden verbonden aan het museum zodat ze werkervaring op konden doen. Ook hun bijdrage is voor het museum zeer waardevol.

We the people (detail), 2011-2014, The Ekard Collection en *Vignette*, 2013, Kerry James Marshall | Foto Mike Bink

3. Bedrijfsvoering en financiën

Organisatie

Het museum heeft plannen voor een herinrichting van de vaste opstelling. In 2018 heeft het daarom verschillende voorbereidende activiteiten uitgevoerd. Het gaat bijvoorbeeld om planvorming en onderzoek naar de rol van de vaste opstelling in het museale veld.

Parallel daaraan werkt het museum steeds aan verbetering van de organisatie. In 2017 is besloten om enkele organisatorische wijzigingen te realiseren. Een deel van deze wijzigingen zijn in 2018 geïmplementeerd: de staffuncties van het museum zijn versterkt via het aanstellen van een externe P&O-functionaris, een medewerker development en een directiesecretaris. Ook de inhoudelijke formatie is versterkt. Zowel bij de conservatoren als bij de educatoren en de afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters is er formatie bijgekomen.

Het museum bereidt zich voor op verdere groei door projectmatig werken te professionaliseren en beter zicht te krijgen op de inzet en capaciteit binnen de projecten.

Museumcomplex

Begin 2017 is het gebouwbeheer van het museum door het Rijksvastgoedbedrijf overgedragen aan het museum. Net als in 2017 is in 2018 gebleken dat het museum het onderhoud van de eigen panden goed aankan. Het in stand houden en onderhouden van de technische installaties en het bouwkundige beheer van het pand is goed ingebed in de organisatie. Het dagelijks werktuigbouwkundige onderhoud wordt op projectbasis uitbesteed aan technische bedrijven.

Meerjarenonderhoudsplan

In 2018 is er een nieuwe meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB) opgesteld. Afgezien van de wens om periodiek (eens per drie jaar) de MJOB te herzien was er sprake van een andere noodzaak. Ter voorbereiding van de huisvestingsovergang van Rijksvastgoedbedrijf naar Museum Catharijneconvent is er in 2015 slechts een vijfjarige MJOB opgesteld. De huidige MJOB heeft een horizon van 10 jaar met een doorkijk naar vervanging van installaties, ook na 10 jaar.

Stratenmakershuisje

In 2018 is het witte gebouwtje 'het stratenmakershuisje', vlakbij de ingang van het museum, gerestaureerd en de aanpalende ruimte is overdekt. De ruimtes worden sindsdien gebruikt voor activiteiten van het museum.

Beveiliging

In 2018 is een volledig nieuwe meldkamer opgeleverd. Naast een meer efficiënte ruimtelijke indeling zijn de belangrijkste aanpassingen een optimalisatie van het camerasysteem, het ARBO-technisch up-to-date maken van de werkplekken en omgang met technische installaties. Naast de reguliere ontruimingsoefeningen en oefeningen van het crisisteam, werd er in 2018 een training gegeven voor medewerkers met een ontruimingstaak. Ook is er een nieuwe preventie-medewerker benoemd.

Anti Drone Tenten, Sarah van Sonsbeeck, 2013 | Foto Mike Bink

Huisstijl en nieuwe website

In 2017 werd de nieuwe huisstijl ingevoerd met als doel het museum herkenbaarder en zichtbaarder te maken. In 2018 vond de laatste stap in dit huisstijltraject plaats: de volledige vernieuwing van de website. De website voldoet hiermee aan de eisen die gebruikers anno nu aan websites stellen en is nog meer dan voorheen toegerust op het verleiden van de bezoekers om naar tentoonstellingen te komen. We zijn ook trots op de restyling van de online ADLIB-omgeving van het museum. Dit is de catalogus waarin de collectie van het museum geregistreerd staat. Hierdoor is de collectie voor het publiek nog beter doorzoekbaar en vindbaar.

Financiën

Museum Catharijneconvent heeft 2018 afgesloten met een positief resultaat uit reguliere c.q. genormaliseerde bedrijfsvoering van € 50.040. Het resultaat uit de totale exploitatie bedroeg € 20.028 en wordt beïnvloed door de afschrijvingslasten welke onttrokken worden uit de bestemmingsreserve herinrichting (€ 30.012).

De baten van het museum zijn ten opzichte van 2018 gedaald. Dit houdt verband met de uitvoering van het groot onderhoud in 2017 en lagere projectkosten (waaronder aan *Het Grootste Museum van Nederland*).

2018 is een prima bezoekersjaar. Omdat 2017 een bezoekersrecord was, blijven de publieksinkomsten

wel achter ten opzichte van 2017. In 2018 ontving het museum 68% van de uitkering van de gemiddelde bezoekprijs van de Museumkaart.

De financiële positie van het museum is met een algemene reserve van € 458.294 kwetsbaar. Het is cruciaal dat dit weerstandsvermogen groeit, vooral ook vanwege de groei van de organisatie. Het museum streeft naar een algemene reserve van € 1.000.000.

Wat betreft de financiële risico's is er sprake van een overzichtelijke situatie. Het grootste risico zit in tegenvallende publieksinkomsten. Deze zijn afgezien van het hanteren van een realistische begroting en via het weerstandsvermogen, lastig te mitigeren. De kosten voor tentoonstellingsprojecten zijn dan immers al gemaakt.

Wat betreft de overige financiële risico's hanteert het museum een zeer terughoudend beleid. Het museum loopt met uitzondering van een grote buitenlandse aankoop geen valutarisico. Daarnaast zijn er ook geen substantiële renterisico's. Het museum loopt vanwege het overzichtelijke klantenbestand (in het bijzonder de opdrachtgevers voor de afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters) slechts een beperkt kredietrisico.

Reliekhouders voor het navelbandje van Jezus, Frankrijk, 1407

Musée de Cluny - Musée national du Moyen Âge, Parijs | Foto Marco Sweering

Vereniging Vrienden, Fonds Museum Catharijneconvent en begunstigers

Het museum prijst zich gelukkig met de onmisbare steun van de Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent en het Fonds Museum Catharijneconvent. Dankzij de steun van de vrienden en donateurs is er ook in 2018 veel gerealiseerd.

Zo kon het museum in 2018 rekenen op bijdragen van de Vereniging Vrienden en het Fonds voor de realisatie van de tentoonstellingen *Magische Miniaturen* en *Relieken*. Verder waren er in 2018 geormerkte bijdragen van het Fonds ten behoeve van het educatieproject *Feest! Weet wat je viert*, de J. G. van Oord Jzn. Conservator voor het Nederlands Protestantisme en het conservatorschap middeleeuwen.

In 2018 werd het Fonds Museum Catharijneconvent verrijkt met een nieuw fonds op naam: het ir. Frank N. Vroom fonds. Dit fonds heeft als bestemming de restauratie van kerkelijk textiel in de collectie van Museum Catharijneconvent. Wij zijn de heer Vroom buitengewoon dankbaar voor dit mooie gebaar waarmee nog vele generaties kunnen blijven genieten van de schitterende collectie kerkelijk textiel.

De Vereniging Vrienden bloeit. Uit de jarenlange steun blijkt dat onze vrienden zich verbonden voelen met het museum. Bovendien hebben 131 nieuwe vrienden zich aangemeld, waarmee het totale aantal vrienden is toegenomen tot 1.840. Tot onze vreugde besloten 11 donateurs van het Fonds om hun aflopende periodieke schenking te verlengen en telde het Fonds in 2018 130 donateurs. Daarnaast zijn in 2018 twee legaten ontvangen en heeft het Fonds een toezegging van een nalatenschap gekregen. Voor de komende jaren is een van de doelstellingen van het Fonds om het aantal donateurs te laten groeien en de inkomsten te verhogen.

Dankzij een enthousiaste groep vrijwilligers kan het museum het hele jaar rond een inspirerend programma van activiteiten aanbieden. Deze activiteiten, zoals de jaarlijkse Vriendendag en het lezingenprogramma, worden goed bezocht. De gastheren en gastvrouwen van het museum zijn daarbij een vertrouwde verschijning. Zij verwelkomen de museumbezoekers en dragen zorg voor de begeleiding van iedere activiteit. De liefde voor het museum en de unieke collectie zijn de gemene delers die vrienden, donateurs en vrijwilligers samenbrengen. Zij zijn allen belangrijke ambassadeurs voor het museum.

Kerstival | Foto Lotte Procé

Begunstigers

Naast de structurele financiering van het Ministerie van OCW ontving Museum Catharijneconvent in 2018 in grote dankbaarheid ruimhartige bijdragen van verschillende fondsen en stichtingen voor aankopen, tentoonstellingen, educatie, restauratie en onderzoek. Wij danken de BankGiro Loterij van wie wij ook in 2018 een structurele bijdrage ontvingen. In 2018 besteedden wij een deel van de BankGiro Loterij-toezegging voor het Grootste Museum van Nederland. Trouwe partner van Museum Catharijneconvent is de Van Baaren Stichting, die onder andere het junior conservatorschap middeleeuwen mogelijk maakten. Daarnaast zijn we dankbaar voor de steun van het Mondriaan Fonds, het KF Hein Fonds, Prins Bernhard Cultuur-fonds, het VSB Fonds, Elise Mathilde Fonds, het Fentener van Vlissingen Fonds en vele andere fondsen en stichtingen. Een twintigtal financiers maakten ook in 2018 *Feest! Weet wat je viert* mogelijk. Wij danken hen van harte, in het bijzonder de financiers die anoniem willen blijven.

Bent u als fonds of stichting geïnteresseerd in Museum Catharijneconvent? Neem dan contact op met directeur Marieke van Schijndel via m.vanschijndel@catharijneconvent.nl

2019 en verder

De Münster Domschat

Van 8 maart tot en met 10 juni 2019 organiseert Museum Catharijneconvent in samenwerking met de St-Paulus Dom Domkammer in Münster de tentoonstelling *De Münster Domschat*. Al eeuwenlang worden in de dom van Münster oogverblindende rijkdommen bewaard. Deze schat heeft oorlogen, rampspoed en beeldenstormers overleefd en verlaat nu voor het eerst in de geschiedenis de schatkamer om in Museum Catharijneconvent te schitteren. Uit oude archieven weten we dat de Utrechtse domkerk in middeleeuwen een vergelijkbare verzameling bezat. Ook deze intrigerende geschiedenis wordt in de tentoonstelling verteld.

Bij ons in de Biblebelt

In de zomer van 2019 opent de tentoonstelling *Bij ons in de Biblebelt* (7 juli t/m 22 september). De Biblebelt is een gebied in Nederland waar veel orthodoxe christenen wonen. De bijbel wordt er vaak letterlijk genomen. Wie zijn de bewoners, wat zijn hun dilemma's en waar komen hun opvattingen vandaan? De tentoonstelling is een uitgelezen kans om deze unieke en diverse groep te leren kennen.

Middeleeuwse kunst uit Noorwegen en Catalonië

Van 25 oktober 2019 tot en met 26 januari 2020 presenteert Museum Catharijneconvent een tentoonstelling waarin de kunst in het Europa van de Hoge Middeleeuwen, de periode tussen ca. 1000 en ca. 1250, centraal staat. Zowel in het uiterste noorden als in het uiterste zuiden van Europa blijken unieke middeleeuwse stukken bewaard gebleven. Bijzonder, omdat deze kunst in het midden van Europa de tand des tijds niet doorstaan heeft. Bovendien blijken er opmerkelijke overeenkomsten te zijn tussen de noordelijke en zuidelijke kunstwerken.

Door het hele land

Het landelijke educatieproject *Feest!* breidt in 2019 uit met Villa Zapakara (Paramaribo), het Limburgs Museum Venlo en het Museum voor Wereldculturen in Rotterdam.

Wonderen

Mensen getuigen al sinds de oudheid tot op de dag van vandaag van de wonderen die zij meemaken. Van 27 februari tot en met 23 augustus 2020 organiseert Museum Catharijneconvent de tentoonstelling *Wonderen*. Aan de hand van ooggetuigenverslagen en prachtige kunst wordt de bezoeker overtuigd van de diepe menselijke behoefte aan een wonder.

Reliekkruis, Münster, ca. 900-1120
collectie Domschat Sint-Paulusdom, Münster

Verkorte jaarrekening Museum Catharijneconvent

Balans per 31 december 2018 (Na verwerking resultaat)

	31-12-2018	31-12-2017		31-12-2018	31-12-2017
Activa	€	€	Passiva	€	€
Materiële vaste activa	1.312.628	1.430.507	Algemene reserve	458.294	436.600
			Bestemmingsreserves	824.442	854.454
			Bestemmingsfonds OCW	52.667	24.321
Totale vaste activa	1.312.628	1.430.507	Totale eigen vermogen	1.335.403	1.315.375
			Aankoopfonds	638.541	638.541
Vorraden	184.830	238.563	Voorzieningen	286.063	454.000
Vorderingen	1.027.818	1.310.191	Langlopende schulden	1.754.061	1.108.109
Liquide middelen	3.847.721	3.479.076			
Totale vlottende activa	5.060.369	5.027.830	Kortlopende schulden	2.358.929	2.942.312
Totale activa	6.372.997	6.458.337	Totale passiva	6.372.997	6.458.337

Categoriale exploitatierekening over 2018

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
	€	€	€
Baten			
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	800.664	655.900	1.375.995
Sponsorinkomsten	-	-	-
Overige directe inkomsten	176.416	95.000	135.747
Totaal directe inkomsten	977.080	750.900	1.511.741
Indirecte inkomsten	83.799	37.500	821.937
Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	322.840	275.203	436.106
Private middelen - bedrijven	2.500	-	-
Private middelen - private fondsen	640.806	630.000	405.456
Private middelen - goede doelenloterijen	342.866	200.000	591.885
Totaal bijdragen uit private middelen	1.309.012	1.105.203	1.433.448
Totaal eigen inkomsten	2.369.891	1.893.603	3.767.125
Subsidies			
Totaal structureel OCW	4.889.242	5.460.528	4.772.356
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	2.915.387	2.750.000	2.759.622
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	1.337.377	2.110.528	1.391.443
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	636.478	600.000	621.291
OCW: Kaderregeling exploitatiesubsidies onderzoek en wetenschap	-	-	-
Totaal structureel Provincie	-	-	-
Totaal structureel Gemeente	-	-	-
Totaal structureel publieke subsidie overig	-	-	-
Totale structurele subsidies	4.889.242	5.460.528	4.772.356
Incidentele publieke subsidies	176.356	35.000	196.132
Totaal subsidies	5.065.598	5.495.528	4.968.488
Totale baten	7.435.489	7.389.131	8.735.613

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
	€	€	€
Lasten			
Personeelslasten	3.841.020	3.136.181	3.561.239
Huisvestingslasten	1.072.622	1.984.428	2.182.974
Afschrijvingen	271.383	346.030	236.781
Aankopen	4.500	21.573	28.220
Overige lasten	2.228.679	1.931.330	2.816.278
Totale lasten	7.418.204	7.419.542	8.825.493
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	17.285	-30.411	-89.879
Saldo rentebaten en -lasten	2.743	8.838	3.207
Mutatie aankoopfonds	-	21.573	12.734
Exploitatieresultaat	20.028	-	-73.939

Toelichting op het resultaat

Exploitatieresultaat	20.028	-73.939
Correcties voor bijzondere resultaten:		
Resultaat herinrichting	30.012	41.970
Vermindering subsidie OCW 2013 - 2016	0	-/- 86.201
Daadwerkelijke reguliere exploitatieresultaat	50.040	54.232

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

De verkorte jaarrekening is ontleend aan de jaarrekening 2018 van Stichting Museum Catharijneconvent. Bij deze jaarrekening is door Mazars Paardekooper Hoffman N.V. op 28 maart 2019 een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

Deze jaarrekening heeft betrekking op de per 1 januari 1995 verzelfstandigde Stichting Museum Catharijneconvent te Utrecht. De Stichting ontvangt van het Rijk een subsidie voor de museale taken. Tevens worden inkomsten verworven door entreegelden, huuropbrengsten, sponsorgelden, bijdragen en schenkingen.

De Stichting presenteert en beheert de Rijkscollectie die op basis van de beheersovereenkomst met de Staat aan de Stichting is toevertrouwd.

De jaarrekening van Stichting Museum Catharijneconvent is opgesteld volgens het 'Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020'.

De in de jaarrekening opgenomen vergelijkende cijfers zijn in afstemming met OCW gewijzigd ten opzichte van de vorig jaar opgemaakte jaarrekening. De volgende posten zijn gewijzigd:

- Algemene reserve € 436.600 was: € 444.571
- Bestemmingsfonds OCW € 24.321 was: € 16.350

Deze wijziging heeft geen invloed op het resultaat en het totale eigen vermogen.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De jaarrekening van Stichting Museum Catharijneconvent is opgesteld met inachtneming van de bepalingen in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

De gehanteerde grondslagen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van hetgeen vermeld is onder de hiervoor opgenomen paragraaf inzake 'vergelijkende cijfers'. De waardering van activa en passiva vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders is vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische waarde verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de historische kostprijs, eventueel verminderd met een geschatte restwaarde.

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname, op investeringen in het boekjaar wordt naar tijdsgelag afgeschreven.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd.

Voorraden

De voorraden voor verkoop worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Indien nodig wordt rekening gehouden met afwaarderingen wegens incourantheid. Onder onderhanden activiteiten zijn de voorbereidende kosten van verschillende tentoonstellingen opgenomen die na balansdatum zullen worden gerealiseerd. Voor tentoonstellingen waarvan de looptijd over

twee boekjaren plaatsvinden, wordt de baten en lasten naar rato van de looptijd over deze twee boekjaren verdeeld.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, dit betreft meestal de nominale waarde. Voor zover nodig wordt rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aankoopfonds

Het aankoopfonds is ter dekking van toekomstige investeringen in de collectie van Stichting Museum Catharijneconvent.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door de bedragen die naar schatting nodig zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, indien het effect van de tijdswaarde materieel is, vindt waardering plaats tegen contante waarde. Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

Langlopende schulden

De opgenomen investeringssubsidie betreft ontvangen bijdragen van derden ter financiering van investeringen.

Vrijval vindt plaats naar rato van de afschrijvingen op de desbetreffende activa. Deze vrijval wordt ten gunste van het exploitatieresultaat gebracht. Voor het beheer en behoud van het gebouw wordt van OCW een bekostigingsbijdrage ontvangen, het per balansdatum nog niet bestede deel wordt tegen nominale waarde opgenomen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden, voorzover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, dit betreft meestal de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De niet in de balans opgenomen verplichtingen zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten, tenzij anders is vermeld.

Baten

De subsidietoekenningen OCW voor de publieks-activiteiten en collectiebeheer worden volledig ten gunste van het jaar gebracht waar de toekenning betrekking op heeft. De subsidie inzake huisvesting wordt als bate verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt. Het niet aangewende bedrag wordt in de balans als 'Nog te besteden subsidie huisvesting OCW' onder de schulden verantwoord. Projectsubsidies worden als bate verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot het eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Lasten

Lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vennootschapsbelasting

Het museum is belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting, voor zover er activiteiten worden uitgeoefend die worden beschouwd als het drijven van een onderneming, waaronder wordt verstaan een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, waarmee wordt deelgenomen in het economisch verkeer en winst wordt beoogd. Indien er sprake is van een positief fiscaal resultaat bij de ondernemingsactiviteiten, dan mag dit resultaat op grond van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 onder voorwaarden volledig worden gereserveerd in een fiscale bestedingsreserve. Bij het opstellen van de jaarrekening is geen rekening gehouden met verschillen tussen de fiscale grondslagen en de in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen en is er geen last uit hoofde van verschuldigde vennootschapsbelasting verantwoord. Het museum is momenteel in overleg met de Belastingdienst inzake de Vennootschaps-belastingpositie van het museum.

Meester van het Bute Psalter, Cambrai, ca. 1277
Collectie Koninklijke Bibliotheek Den Haag | Foto Jos Uljee

Balans per 31 december 2018

Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Herinrichting vaste presentatie	Inventarissen en inrichting	Totaal
Het verloop in het verslagjaar is als volgt:	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2018	1.232.475	101.144	96.888	1.430.507
Bij Investerings	81.341	0	72.164	153.504
Af: Desinvesteringen	0	0	0	0
Af: Afschrijvingen	-167.142	-60.736	-43.505	-271.383
Bij: Corr. afschr. desinvesteringen	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2018	1.146.673	40.408	125.546	1.312.628

Vorraden

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Onderhanden projecten	93.054	160.090
Winkelvoorraad	91.776	78.473
	184.380	238.563

De onderhanden projecten betreffen geactiveerde variabele voorbereidingslasten ten behoeve van de toekomstige tentoonstellingen.

Vorderingen

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Handelsdebiteuren	28.514	61.275
Belastingen en premies sociale verzekeringen	237.455	225.257
Overlopende activa	761.849	1.023.659
	1.027.818	1.310.191

Eigen vermogen

Het eigen vermogen per 31 december 2018 bedraagt € 1.335.403, dit bestaat echter voor € 877.109 uit vastgelegde bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves. Het vrij besteedbare deel (de algemene reserve) bedraagt zodoende € 458.294 (ultimo 2017: € 436.600)

Het verloop in het verslagjaar is als volgt:	Algemene reserve	Bestemmings- reserves	Bestemmings fonds OCW	Totaal
	€	€	€	€
Saldo per 1 januari 2018	436.600	854.454	24.321	1.315.375
Resultaatbestemming 2018	21.694	-30.012	28.346	20.028
Saldo per 31 december 2018	458.294	824.442	52.667	1.335.403

Voorzieningen

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Voorziening groot onderhoud	256.000	454.000
Voorziening jubileumgratificaties	30.063	0
	286.063	454.000

Langlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Investeringsubsidies	544.883	622.353
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	1.209.223	485.756
	1.754.061	1.108.109

Kortlopende schulden

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Schulden aan leveranciers	325.538	453.966
Belastingen en premies sociale verzekeringen	114.174	106.867
Overlopende passiva	1.919.217	2.381.479
	2.358.929	2.942.312

Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2018

	realisatie 2018 €	realisatie 2017 €
In 2018 is een positief resultaat gerealiseerd van € 20.028 (negatief) bestaande uit:		
Resultaat reguliere exploitatie	50.040	54.232
Resultaat herinrichting	-30.012	-41.970
Correctie subsidie OCW 2013-2016	0	-86.201
	20.028	-73.939

Bezoldigingsbeleid

Inzake het bezoldigingsbeleid wordt de Museum CAO gevolgd. De bezoldiging voor de directie over 2018 bedraagt € 143.929. De bezoldiging blijft hiermee ruimschoots binnen het gestelde WNT-maximum van € 189.000. Het contract met de directeur is een contract voor onbepaalde tijd.

Reliekhouders in de vorm van de Gouden Rots, Kyaikto, Myanmar, eind twintigste - begin eenentwintigste eeuw, privé-collectie | Foto Marco Sweering

Verkorte jaarrekening Fonds Museum Catharijneconvent

Balans per 31 december 2018 (Na verwerking resultaat)

Fonds Museum Catharijneconvent is opgericht op 5 mei 2011. Het Fonds heeft als doel het werven van middelen en het verstrekken van steun voor het brede palet aan activiteiten die Museum Catharijneconvent onderneemt. Het gaat in het bijzonder om educatie, tentoonstellingen, wetenschappelijk onderzoek aan de collectie, restauratie en conservering.

Een aantal activiteiten van het fondsbestuur zijn niet zichtbaar in de jaarrekening. Het bestuur van het Fonds zet zich ook in voor het genereren van middelen bij externe fondsen en steunstichtingen. Deze middelen vloeien vaak rechtstreeks naar het museum. Het museum is het fondsbestuur zeer erkentelijk voor deze succesvolle inspanningen.

Bestuur Fonds Museum Catharijneconvent

ir. P.J.A.M. Schretlen - voorzitter
mr. drs. J.P. van der Meij - penningmeester
drs. C.J. Beuving - bestuurslid
drs. R.A.M. Chr. Moulen Janssen - bestuurslid
drs. M.A. van Schijndel MBA - bestuurslid

Dit jaar zijn de heer Van der Ven teruggetreden als voorzitter en mevrouw Van den Bergh-Hoogterp en de heer Blankenberg als bestuursleden. Graag willen wij hen bedanken voor hun inzet voor het Fonds.

Informatie

Voor informatie over Fonds Museum Catharijneconvent kunt u contact opnemen met medewerker development Rob Tigelaar (r.tigelaar@catharijneconvent.nl, tel. 030-231 38 35) Voor informatie over de activiteiten van het Fonds kunt u de website van het museum raadplegen: www.catharijneconvent.nl

Schenken

Fonds Museum Catharijneconvent heeft de culturele ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en is vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Giften komen daardoor geheel ten goede aan het museum.

Stichting Fonds Museum Catharijneconvent

Rabobank Utrecht: NL35 RABO 0155435523
RSIN/Fiscaal nummer: 8506 17 492
Kamer van Koophandel: 52829367

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
	€	€		€	€
Vorderingen	42.143	858.284	Reserves en fondsen		
			Reserves	135.025	126.112
			Fondsen	363.207	179.508
Liquide middelen	1.369.732	635.385	Kortlopende schulden	913.643	1.188.049
Totale activa	1.411.875	1.493.669	Totale passiva	1.411.875	1.493.669

Staat van baten en lasten over 2018

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Baten	€	€	€
Baten uit eigen fondswerving	340.939	126.393	207.315
Overige baten	87	0	493
Totale baten	341.026	0	207.808

Lasten

Besteed aan doelstellingen	148.325	197.600	169.680
Werving baten	0	0	0
Beheer en administratie	89	0	107
Totale lasten	148.414	197.600	169.787
Exploitatiesaldo	192.612	-71.207	38.021

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

De verkorte jaarrekening is ontleend aan de jaarrekening 2018 van Stichting Fonds Museum Catharijneconvent. De verkorte jaarrekening is ontleend aan de jaarrekening 2018 van Stichting Fonds Museum Catharijneconvent. Bij deze jaarrekening is door Mazars Paardekooper Hoffman N.V. een beoordelingsverklaring afgegeven.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt conform de Richtlijn 650 'Fondsenwervende instellingen' zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. De waardering van de activa en passiva geschiedt tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Getijdenboek (detail), Simon Bening, 1500 - 1510,
Museum Catharijneconvent | Foto Marco Sweering

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Vorderingen	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Rekening-courant Stichting Museum Catharijneconvent	21.206	31.240
Overlopende activa	20.937	827.043
	42.143	858.284

Liquide middelen	31-12-2018	31-12-2017
Rekening-courant Rabobank	27.541	13.437
Spaarrekening Rabobank	1.342.191	621.698
Kruisposten	0	250
	1.369.732	635.385

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve heeft als doel de voortgang van de werkzaamheden van Stichting Fonds Museum Catharijneconvent voor enige tijd veilig te stellen. Gezien de beperkte risico's voor de stichting zelf is vooralsnog afgezien van de vorming van een continuïteitsreserve.

Bestemmingsreserve

Dit betreft een door het bestuur gevormde reserve ten behoeve van de ondersteuning van activiteiten van Museum Catharijneconvent.

	2018	2017
	€	€
Het verloop is als volgt:		
Saldo per 1 januari	104.478	70.293
Resultaatbestemming	8.915	34.185
Saldo per 31 december	113.393	104.478

Overige reserves

	2018	2017
	€	€
Saldo per 1 januari	21.634	21.248
Resultaatbestemming	-2	386
Saldo per 31 december	21.632	21.634

Bestemmingsfondsen

Dit betreft een reserve ten behoeve van de ondersteuning van activiteiten van Museum Catharijneconvent gericht op het protestantisme.

	2018	2017
	€	€
Het verloop is als volgt:		
Saldo per 1 januari	179.508	176.058
Resultaatbestemming	183.699	3.450
Saldo per 31 december	363.207	179.508

Kortlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Overlopende passiva	913.643	1.188.049

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
	€	€	€
Baten uit eigen fondswerving			
Giften, donaties en schenkingen t.b.v.			
Algemene giften	48.915	61.793	101.585
Restauratie 'Bloemaert'	6.075	0	18.230
Fonds op naam Ir. Frank N. Vroom	80.000	0	0
Werk van mevrouw M. Leeftang	10.000	10.000	10.000
Onderzoek en restauraties	2.250	2.600	9.050
Feest	100.000	0	0
Herinrichting	25.000	0	0
Educatie	1.949	0	0
Protestantisme	66.750	52.000	68.450
	340.939	126.393	207.315

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
	€	€	€
Besteed aan doelstelling			
Giften, donaties en schenkingen t.b.v.			
Protestantisme	90.000	90.000	65.000
Onderzoek en restauraties	2.250	2.600	9.050
Werk van mevrouw M. Leeftang	10.000	10.000	10.000
Tentoonstelling 'Relieken'	40.000	40.000	0
Tentoonstelling 'Miniaturen'	0	30.000	0
Restauratie 'Bloemaert'	6.075	0	18.230
Voortgezet onderwijs	0	0	40.000
Tentoonstelling 'Heilig Schrift'	0	0	27.400
Onvoorzien	0	25.000	0
	148.325	197.600	169.680

Ursula en reisgenoten, Meester van de Utrechtse stenen vrouwenkop (Utrecht), ca. 1530, Museum Catharijneconvent

Verkorte jaarrekening Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent

De Vereniging Vrienden van Museum Catharijneconvent is opgericht op 8 september 1971. De Vereniging stelt zich ten doel om het museum te ondersteunen, in het bijzonder bij het mogelijk maken van aanwinsten. In 2018 heeft de Vereniging Vrienden een bedrag van € 45.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van het museum en de collectie.

Museum Catharijneconvent organiseert ook ieder jaar in nauwe samenwerking met de Vereniging Vrienden verschillende activiteiten, waaronder lezingen en rondleidingen. De omvang van het vriendenbestand en hun financiële bijdragen zijn een blijk van het maatschappelijk draagvlak van het museum.

Bestuur Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent
De samenstelling van het bestuur wordt gevormd door:

mr. drs. J.P. van der Meij - voorzitter
mr. J.M.C. Klok - penningmeester
drs. G.B. van der Heide - lid
dhr. H.T.M. van Doorn - lid
mr. J.A. de Bruijn - secretaris
mr. H.J.H. van Meegen - lid

Dit jaar is mevrouw Van der Heide teruggetreden als secretaris. Graag willen wij haar bedanken voor het werk dat zij als secretaris van de vereniging heeft gedaan. Overeenkomstig de statuten heeft het bestuur uit zijn midden een nieuwe secretaris benoemd. Het bestuur heeft de heer De Bruijn gevraagd en bereid gevonden haar als secretaris op te volgen.

Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent

Fiscaal nummer: 816107646
IBAN: NL88 RABO 0384202764
KvK: 40477041

Informatie

Voor informatie over de Vereniging Vrienden kunt u contact opnemen met medewerker development Rob Tigelaar (r.tigelaar@catharijneconvent.nl, tel. 030-231 38 35). Voor informatie over de activiteiten van de Vereniging Vrienden kunt u de website van het museum raadplegen: www.catharijneconvent.nl.

Balans Per 31 December 2018 (Na verwerking resultaat)

	31-12-2018	31-12-2017		31-12-2018	31-12-2017
Activa	€	€	Passiva	€	€
Vorderingen	1.842	1.994	Kapitaal	178.662	184.624
Liquide middelen	227.473	232.868	Kortlopende schulden	50.653	50.238
Totale activa	229.315	234.862	Totale passiva	229.315	234.862

Staat van baten en lasten over 2018

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Baten	€	€	€
Contributies	40.017	38.000	38.702
Donaties	966	750	793
Rentebaten	24	500	206
Overige baten	600	500	645
	41.607	39.750	40.346
Lasten			
Bijdrage Museum Catharijneconvent	45.000	45.000	45.000
Kosten leden	1.598	1.500	2.551
Representatiekosten	480	250	255
Abonnementen en contributies	0	250	75
Bankkosten	491	750	667
Totale lasten	47.569	47.750	48.548
Exploitatiesaldo	-5.962	-8.000	-8.202

Publicaties

Museum Catharijneconvent realiseerde in 2018 de volgende boeken:

Anne Margreet W. As-Vijvers, Anne S. Korteweg, Zuid-Nederlandse miniatuurkunst : de mooiste verlichte handschriften in Nederlands bezit.
Utrecht/Zwolle 2018

Anne Margreet W. As-Vijvers, Anne S. Korteweg, Splendour of the Burgundian Netherlands : Southern Netherlandish illuminated manuscripts in Dutch collections. Utrecht/Zwolle 2018

Inge Schriemer (eindred.); met bijdragen van Elisabeth den Hartog...[et al.], Relieken.
Utrecht/Zwolle 2018

Jaarverslag Museum Catharijneconvent 2017.
Utrecht 2018

Catharijne. Magazine van Museum Catharijneconvent Utrecht

In 2018 verschenen drie nummers van het museumtijdschrift Catharijne, in relatie tot de tentoonstellingen *Magische Miniaturen*, *Shelter* en *Relieken*. In deze afleveringen werden artikelen opgenomen over onder meer de tentoonstellingen, de activiteiten rond tentoonstellingen en de collectie van het museum. Er waren bijdragen van (tijdelijke) medewerkers en auteurs van buiten het museum.

Publicaties van medewerkers

Richard de Beer

'Enige bijzondere bezittingen' in: *Schuilen op het Bagijnhof. 275 jaar Oud-Katholieke schuilkerk in Delft*, Delft 2018, p. 13-17.

Marco Blokhuis

'Laatmiddeleeuws en katholiek koperwerk : pracht en praal voor de liturgie' in: *Koper in kerken. Geelgieters en hun werk in Nederlandse kerkgebouwen*, Leiden 2018, p. 12-21

'Protestants koperwerk : glans in het kerkinterieur' in: *Koper in kerken. Geelgieters en hun werk in Nederlandse kerkgebouwen*, Leiden 2018, p. 22-31

'Doopbogen : Van simpel half rond tot rijkversierde pronkboog' in: *Koper in kerken. Geelgieters en hun werk in Nederlandse kerkgebouwen*, Leiden 2018, p. 32-39

'De Martinuskerk in Rijswijk van binnen bekeken', in: *Venster : kwartaalblad van de Stichting Oude Gelderse Kerken* 16 (2018) 1, p. 16-21

'De Maartenskerk in Etten van binnen bekeken', in: *Venster : kwartaalblad van de Stichting Oude Gelderse Kerken* 16 (2018) 2, p. 19-22

... & Jan Dirk Wassenaar 'Het kerkinterieur op de schop dl. 6: Zilveren avondmaalsbekers' in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 1, p. 27-28

... & Jan Dirk Wassenaar 'Het kerkinterieur op de schop dl. 7: Het koorhek', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 2, p. 26-27

... & Jan Dirk Wassenaar 'Het kerkinterieur op de schop dl. 6: Zilveren avondmaalsbekers (aanvulling)', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 3, p. 29

... & Jan Dirk Wassenaar 'Het kerkinterieur op de schop dl. 8: Muurgeheimen : de ene nis is de andere niet', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 3, p. 26-28

... & Jan Dirk Wassenaar 'Het kerkinterieur op de schop dl. 9: Het lege koor?', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 4, p. 29-31

... & Jan Dirk Wassenaar 'Het kerkinterieur op de schop dl. 10: Muur- en gewelfschilderingen', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 5, p. 22-24

... & Jan Dirk Wassenaar 'Het kerkinterieur op de schop dl. 11: Tekstborden en tekstschilderingen', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 6, p. 30-32

... & Jan Dirk Wassenaar 'Het kerkinterieur op de schop dl. 12: Orgels en gemeentezang', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 7, p. 33-35

... & Rineke Verheus-Nieuwstraten 'Reizend erfgoed', in: *Doopsgezind.nl* (2018) 1-2, p. 20

... & Rineke Verheus-Nieuwstraten 'Oude Waarde', in: *Doopsgezind.nl* (2018) 7-8, p. 9

... & Rineke Verheus-Nieuwstraten 'Koffiekannen', in: *Doopsgezind.nl* (2018) 9-10, p. 26

... & Rineke Verheus-Nieuwstraten 'Statenbijbels', in: *Doopsgezind.nl* (2018) 11-12, p. 8-9

Annabel Dijkema

'Christus en de Samaritaanse vrouw', in: *Oud-Utrecht : tijdschrift voor geschiedenis van stad en provincie Utrecht* 91 (2018), p. 178-179.

Emma de Jong

'Nieuw leven voor religieuze voorwerpen', in: *Op Tocht* 29 (2018) 8, p. 13.

Tanja Kootte

'Hendrik Valkenburg: een stichtelijk uurtje', website Artway, zie: <http://www.artway.eu/content.php?id=2747&lang=nl&action=show>

Anique de Kruijf

'Uw bezit in zicht. Hebt u ze allemaal op een rijtje?', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 8, p. 34-35

'Geven en nemen. Nieuw leven voor religieuze voorwerpen', in: *Kerkbeheer : Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN* 18 (2018) 10, p. 30-31

'Help, ik krijg bezoekers', in: *Kerkmagazine* 9 (2018) 4, p. 37

'De kracht van relieken', in: *Collect: Kunst, Antiek, Design* 23 (2018) 7, p. 36-41

Marije de Nood

... & Joris van Eijnatten, 'Shared Stories: Narratives Linking the Tangible and Intangible in Museums', in: *International Journal of Intangible Heritage*, nr. 13 (2018), p. 93-110

Marije de Nood, 'Heilige helden en de oorbellen van oma. Over hedendaagse "huis-tuin-en-keuken-" en andere relieken', in: Inge Schriemer (red), *Relieken*, Utrecht/Zwolle 2018, p. 74-81

Sebastiaan van der Lans

... & Marieke van Schijndel, 'De rol en positie van een nationaal museum in stad en regio. Museum Catharijneconvent als steen in de vijver', in: *Article*. nr. 21 (2018), p. 4-7

Micha Leeflang

Micha Leeflang, 'Magische Miniaturen', in: *Geschiedenis Magazine* 53 (2018) 2, p. 52-53

Micha Leeflang en Margreet Wolters, 'Ondertekening in miniatuur. Onderzoek met infraroodreflectografie naar Zuid-Nederlandse handschriften', in: Anne Margreet As-Vijvers en Anne Kortweg, *Zuid-Nederlandse miniatuurkunst*, Utrecht/Zwolle 2018, p. 20-31

Micha Leeflang en Margreet Wolters, 'Underdrawing in miniature. Examining Manuscripts from the Southern Netherlands with Infrared Reflectography', in: *Anne Margreet As-Vijvers en Anne Kortweg, Splendour of the Burgundian Netherlands*, Utrecht/Zwolle 2018, p. 20-31

Micha Leeflang, 'Haar trouwste metgezel', in: *Kunstschrift*, 62 (2018) 4, pp. 3-37.

Marieke van Schijndel

... & Sebastiaan van der Lans, 'De rol en positie van een nationaal museum in stad en regio. Museum Catharijneconvent als steen in de vijver', in: *Article*. nr. 21 (2018), p. 4-7

Pia Verhoeven

'Sint Willibrorduskerk, Vierakker', voor project *Interieuresembles op de kaart voor de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed*, zie: www.monumentaleinterieurs.nl/node/344

'Grote Vermaning, Haarlem', voor project *Interieuresembles op de kaart voor de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed*, zie: www.monumentaleinterieurs.nl/node/349

'De H.-Willibrorduskerk in Vierakker. "Ik twijfel geen oogenblik of zij zal een modelkerk worden"', in: *Venster* 16 (2018) 4, p. 6-13.

'Nieuw leven voor religieuze voorwerpen', in: *Op Tocht* 29 (2018) 8, p. 13. Bilderbergconferentie 2017 p. 89-101

Bijlagen

Bezoekersaantallen*

2018	162.532
2017	165.260
2016	125.856
2015	111.199
2014	91.787
2013	88.025
2012	93.158
2011	89.840
2010	49.551
2009	82.894
2008	81.352
2007	75.738

*Conform het verantwoordingshandboek van het ministerie van OCW gaat het om bezoekers aan culturele activiteiten van het museum in Utrecht en op andere locaties in Nederland en het buitenland. In 2018 gaat dit concreet om het schoolbezoek aan de externe Feest!-locaties (5117) en het gebruik van de audiotour (44.643) in de locaties van *Het Grootste Museum van Nederland*. Bezoekers aan niet-culturele activiteiten van het museum zijn niet meegeteld.

Tentoonstellingen en presentaties

Luther
22 september 2017 t/m 28 januari 2018

Magische Miniaturen
23 februari t/m 3 juni 2018

Shelter
1 juli 2018 t/m 9 september 2018

Relieken
12 oktober t/m 3 februari 2018

Het Huis van Sinterklaas
17 november t/m 5 december 2018

Kerstival
15 december 2018 t/m 6 januari 2019

Bezoek onderwijs

Primair onderwijs	18.158
Voortgezet onderwijs	2.074

Feest! In Nederland

In 2018 bezochten in totaal 89.376 mensen een Feest!-locatie in Nederland. Het bezoek was als volgt verdeeld:

Museum Catharijneconvent

32.027 bezoekers

Museum Ons' Lieve Heer op Solder, Amsterdam

2.212 bezoekers

Nederlands Openluchtmuseum, Arnhem

30.658 bezoekers

Stichting Oude Groninger Kerken, Garmerwolde

568 bezoekers

Kasteel Huis Bergh, 's-Heerenberg

4.580 bezoekers

Zuiderzeemuseum, Enkhuzen

4.063 bezoekers

Museum voor Religieuze Kunst, Uden

8.206 bezoekers

Tropenmuseum, Amsterdam

2.384 bezoekers

**Bedrijfsvoering
Code Governance Cultuur**

Het bestuur en de raad van toezicht van Museum Catharijneconvent hebben de regels van goed bestuur, zoals geformuleerd in de Governance Code Cultuur, nageleefd. De raad van toezicht en de directie hebben geconstateerd dat zij voldoen aan alle negen principes van de code. Hieronder is een aantal punten toegelicht.

1. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het in acht nemen van de code.
 - De code wordt op initiatief van de directeur geagendeerd in de raad van toezicht.
 - Het jaarverslag en de website maken melding van de wijze waarop de code wordt gevolgd.
2. Het bestuur kiest het besturingsmodel van de organisatie bewust.
 - Het museum kent sinds de verzelfstandiging een raad van toezicht model. Dit functioneert uitstekend.
 - Begin 2014 zijn de statuten en reglementen conform de code aangepast en vastgesteld.
3. Het bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie.
 - De directeur-bestuurder heeft de risico's van het museum in 2018 geïdentificeerd en waar mogelijk gemitigeerd. Deze acties zijn besproken met de raad van toezicht.
 - In het instellingsreglement is geregeld dat klokkenluiders worden beschermd.
 - In het bestuursreglement zijn de verantwoordelijkheden van de bestuurder en de werkverdeling tussen bestuur en raad van toezicht vastgelegd.
 - De raad van toezicht heeft in 2018 potentiële risico's op fraude binnen de organisatie en de maatregelen daartegen besproken.

4. De raad van toezicht stelt rechtspositie en bezoldiging van het bestuur zorgvuldig vast en is hier over zo open mogelijk.
 - De hoogte van de bezoldiging van de bestuurder past bij het museum en wordt in het jaarverslag van 2018 openbaar gemaakt.
5. De raad van toezicht legt zijn taken, verantwoordelijkheden en werkwijze vast en handelt ernaar.
 - De raad van toezicht vergadert zonder aanwezigheid van de directie en heeft het functioneren van de accountant besproken.
 - Vanwege het wisselen van het voorzitterschap is de evaluatie van het eigen functioneren uitgesteld tot halverwege 2019.
6. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling.
 - De samenstelling van de raad van toezicht is evenwichtig.
 - Er is een liaison-functie tussen de OR en de raad van toezicht.
 - Er waren per 2018 twee vacatures. Er is hiervoor extern geworven en deze vacatures zijn vervuld.
7. De raad van toezicht geeft tevoren aan welke inzet van de leden wordt verwacht en welke eventuele vergoeding daar tegenover staat.
 - De vergoeding voor leden van de raad van toezicht bedraagt €250 per vergadering. In 2018 hebben er vier vergaderingen plaatsgevonden.
8. Toezichthouders en bestuurders vermijden elke vorm van belangenverstremming.
 - Nevenfuncties van het bestuur en de raad van toezicht worden openbaar gemaakt.
 - Er speelde in 2018 een kwestie van (potentiële) belangenverstremming. Het ging hier om een projectaanstelling van een junior conservator i.h.k.v. ziektevervangings, een familielid van een lid van de raad van toezicht. Dit is in 2017 besproken in de raad van toezicht, en ook openbaar gemaakt.

9. Het bestuur is verantwoordelijk voor het financieel beleid en het risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.
 - De accountant is niet betrokken bij adviesopdrachten.
 - De raad van toezicht heeft in 2018 een treasury-statuut opgesteld.

Het museum zal vanaf 2019 de herziene Governance Code Cultuur gaan toepassen.

Code Culturele Diversiteit

Culturele diversiteit is een voortdurend onderwerp van gesprek binnen Museum Catharijneconvent. Duidelijk is dat culturele diversiteit en het belang om hier aandacht aan te besteden breed gedragen wordt binnen de organisatie. Daarbij staat centraal dat het museum vanuit de eigen collectie en thematiek opereert.

Aan de hand van de vier 'P's' van de Code Culturele Diversiteit: Publiek, Programmering, Personeel en Partners, geeft museum Catharijneconvent de volgende invulling aan diversiteitsbeleid:

Publiek en Programmering

Museum Catharijneconvent is er voor iedereen, ongeacht afkomst of achtergrond. Het museum werkt wel met specifieke doelgroepen. Het museum stelt zich tot doel een diverser publiek te bereiken. Hiertoe heeft het een multireligieuze programmeringslijn ontwikkeld. Ook binnen de vele schoolklassen die het museum ontvangt, zowel PO als VO, is sprake van een diverse samenstelling. Tijdens de samenwerking rond Sint Maarten trekt het museum een diverser publiek, zowel bij de parade zelf als binnen het Sint Maartensdebat. Ook de plek die migrantenkerken krijgen binnen de activiteiten van het museum draagt bij aan een verbreding van publiek.

Personeel en Partners

10% van het personeel heeft een cultureel diverse achtergrond. Bij sollicitatieprocedures is diversiteit een specifiek punt van aandacht, en vacatures worden via verschillende kanalen uitgezet (o.a. Culturele Vacatures en Binoq Atana). Bij het werven van museumdocenten die binnen de Feest!-programmering werkzaam zijn wordt er ook actief en met succes geworven op culturele diversiteit.

Museum Catharijneconvent is onderdeel van PACT Utrecht, een samenwerkingsverband van culturele instellingen in stad en regio Utrecht met als doel het bevorderen van diversiteit binnen de eigen culturele sector. Beleidsontwikkeling rondom de vele migrantenkerken in Nederland heeft geleid tot nieuwe gespreks- en samenwerkingspartners waaronder natuurlijk de gemeenschappen zelf. Het museum wordt door hen actief benaderd als gesprekspartner.

Diversiteitsbeleid is verankerd in het beleidsplan van het museum. Culturele diversiteit is expliciet onderwerp van gesprek in het MT en in de raad van toezicht.

Er is in 2018 gesproken over verdere implementatie van de Code Culturele Diversiteit en de uitdagingen die er op dit gebied nog zijn. In 2019 wordt dit gesprek, mede in het kader van de totstandkoming van het Beleidsplan 2021-2024, verder gevoerd.

Managementteam

Drs. Marieke van Schijndel MBA (Directeur)
Dick Nieuwenhuis (Bedrijfsvoering)
Drs. Katja Weitering (Presentaties)
Dr. mr. Anouk Janssen (Onderzoek, Educatie en Bibliotheek), tot en met 28 februari 2018
Drs. Frank van der Velden (Onderzoek en Bibliotheek) per 7 mei 2018
Drs. Dimph Schreurs (Hoofd Publiek en educatie)
Dr. Anique de Kruijf (Erfgoed in Kerken en Kloosters)
Sieske Binnendijk (Collectiebeheer)
Douwe Wigersma (Marketing en Communicatie)

Nevenfuncties Marieke van Schijndel:

- Lid Raad van Toezicht Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
- Bestuurslid Restauratiefonds (vanaf 1 januari 2019 lid van de Raad van Toezicht) en in die hoedanigheid ook bestuurslid van Fondsenbeheer Nederland
- Bestuurslid Samenwerkende Utrechtse Musea
- Bestuurslid Stichting Kunst in het stationsgebied
- Lid bestuur Stichting Fonds Museum Catharijneconvent

Raad van toezicht

Drs. C.J. Beuving (voorzitter)

Benoemd: 27-06-2018

Datum van aftreden/herbenoeming: 27-06-2022

Functie: bestuurder en commissaris bij diverse (maatschappelijke) organisaties

Nevenfuncties (o.a.):

- Voorzitter Raad van Commissarissen Bouwinvest BV
- Lid Raad van Commissarissen BNG Bank NV
- Voorzitter Raad van Toezicht Bartimeus Fonds
- Voorzitter bestuur VSB-vermogensfonds
- Lid Raad van Toezicht VSB-fonds
- Penningmeester bestuur Stichting Kasteel Amerongen
- Voorzitter bestuur VOx Impuls
- Voorzitter bestuur Aleda Foundation
- Lid bestuur Stichting Fonds Museum Catharijneconvent

Mr. G.R.C. Dierick

Benoemd: 13-07-2017

Datum van aftreden/herbenoeming: 13-07-2021

Functie: CEO NXP Nederland

Nevenfuncties (o.a.)

- Voorzitter Raad van Toezicht van Vitalis Woon Zorg Groep
- Lid Raad van Commissarissen van Muziekgebouw Frits Philips
- Voorzitter bestuur Constant van Renesse Fonds / Frans van Walsum Fonds

Y.E.A.M. de Haan RE

Benoemd: 15-03-2017

Datum van aftreden/herbenoeming: 15-03-2021

Functie: Lid College van Bestuur Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (m.i.v. oktober 2018), directie-voorzitter en zakelijk directeur KRO-NCRV (t/m september 2018)

Nevenfuncties (o.a.)

- Lid Stuurgroep Kenniscampus Arnhem
- Bestuur Stichting Vrienden van de Friezenkerk
- Penningmeester Rotaryclub Nieuwegein

Prof. dr. J.C. Kennedy

Benoemd: 01-09-2017

Datum van aftreden/herbenoeming: 01-09-2021

Functie: Dean University College Utrecht en hoogleraar Moderne Nederlandse Geschiedenis

Nevenfuncties (o.a.)

- Lid van de Stichtingsraad Geschiedenis en Literatuur, Prins Bernhard Cultuurfonds
- Lid Raad Amsterdams Universiteitsfonds

Prof. dr. A.M. Koldeweij

Benoemd: 20-11-2013

Datum van aftreden (laatste termijn): 20-11-2021

Functie: hoogleraar kunstgeschiedenis van de middeleeuwen (RU)

Nevenfuncties (o.a.):

- Bestuurslid Stichting Kunstpatrimonium Soeterbeeck
- Voorzitter wetenschappelijke raad Bosch Research and Conservation Project

Drs. A.W. Pastoor

Benoemd: 28-11-2018

Datum van aftreden/herbenoeming: 28-11-2022

Functie: diverse bestuurs- en toezichthoudende functies in maatschappelijke organisaties

Nevenfuncties:

- Gemeenteraad Zeist, raadslid CDA (fractie-voorzitter)
- Lid raad van toezicht Marnix Academie

Prof. dr. K. Putters

Benoemd: 01-09-2016

Datum van aftreden/herbenoeming: 01-09-2020

Functies

- Directeur Sociaal Cultureel Planbureau
- Bijzonder hoogleraar Beleid en Sturing van de Zorg in de Veranderende Verzorgingsstaat bij het instituut Beleid Management Gezondheidszorg aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Nevenfuncties (o.a.)

- Als directeur SCP lid van twee Onderraden van de Ministerraad, de RWIZO (Werk, Inkomen, Zorg en Onderwijs) en REZIM (Economische Zaken, Infrastructuur en Milieu).
- Kroonlid Sociaal Economische Raad
- Adviserend Lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
- Vice-voorzitter bestuur Oranje Fonds
- Lid Raad van Advies Nationale Jeugd Raad
- Lid Curatorium Management Centrum VNO-NCW De Baak
- Lid Curatorium van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Lid Maatschappelijke Adviesraad Instituties van de open samenleving, Universiteit Utrecht,
- Bijzonder Ambtenaar van de Burgerlijke Stand, Hardinxveld-Giessendam
- Voorzitter ZonMw. Onderzoeksprogramma Jeugd.

Drs. J.M.M. van der Ven (voorzitter)

Benoemd: 01-04-2010

Datum van aftreden (laatste termijn): 27-06-2018

Functie: Executive Director MerweOord

Nevenfuncties (o.a.)

- Adviseur Stichting Het Groene Woud
- Lid Raad van Commissarissen Van Oord
- Voorzitter Raad van Commissarissen Witteveen+Bos N.V.
- Lid Raad van Commissarissen Acta Marine
- Voorzitter bestuur Stichting DOB Tree
- Lid bestuur Stichting Fonds Museum Catharijneconvent (afgetreden per 16-2-2018)
- Voorzitter Bestuur Ambrig
- Voorzitter Bestuur Leonum
- Voorzitter Raad van Commissarissen RPC
- Lid Raad van Commissarissen Vostermans B.V
- Voorzitter Bestuur H.E.I. Investments

Samenstelling onderliggende stichtingen

De collectie van Museum Catharijneconvent kent een lange geschiedenis en is herkenbaar aan de inventarisnummers die zijn gehecht aan de kunstwerken. Zij verwijzen naar de diverse Stichtingen die eigenaar zijn van delen van de Rijkscollectie: Stichting Aartsbisschoppelijk Museum (ABM); Stichting Bisschoppelijk Museum Haarlem (BMH); Stichting Oudkatholiek Museum (OKM) en de Stichting Protestantse Kerkerlijke Kunst (SPKK).

Bestuur Stichting Aartsbisschoppelijk Museum

Prof. dr. A.M. Koldeweij (voorzitter)

Dr. C. Caspers (secretaris/penningmeester)

Mgr. drs. H.W. Woorts

Mr. J.L.W.M. Zuijdwijk

Bestuur Stichting Oud-Katholiek Museum

E.M.P.P. Verhey (voorzitter)

E.M. Jansen (secretaris)

N. Lenten (penningmeester)

Drs. S.J. Eman

A.S. Cramer

Bestuur Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst

Ir. G. J. van der Harst (voorzitter)

Dr. M.L. van Wijngaarden (penningmeester)

Drs. C.C. Verheus-Nieuwstraten (secretaris)

P. Beelaerts van Blokland-Kraijenhoff

Drs. H. Peet

Mr. E. Weiland

Bestuur Stichting het Catharijneconvent

Vanuit de Stichting Aartsbisschoppelijk Museum

Prof. dr. A.M. Koldeweij (voorzitter)

Mr. J.L.W.M. Zuijdwijk

Vanuit het Bisschoppelijk Museum Haarlem

Drs. J. Olyslager (afgetreden per 07-03-2018)

Dhr. drs. E.H.A. Fennis (benoemd per

28-11-2018)

Dhr. T.J. van der Steen MBA (benoemd per

28-11-2018)

Vanuit het Bisdom Rotterdam

Mr. J.C.G.M. Bakker

Vanuit de Stichting Oud-Katholiek Museum

Drs. S.J. Eman

E.M.P.P. Verhey (penningmeester)

Vanuit de Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst

Ir. G.J. van der Harst (secretaris, benoemd per 07-03-2018)

Dr. ds. M.L. van Wijngaarden (secretaris, afgetreden per 15-11-2017)

Drs.. C.C. Verheus-Nieuwstraten

Vanuit het Bisschoppelijk Museum Den Bosch

Drs. F. Ouwens

Vanuit het Bisschoppelijk Museum Roermond

Ir. R.L.M.A. Brouwers

Stichting Kerkelijke Afgevaardigden Museum Catharijneconvent

Mr. J. L. W. M. Zuidwijk - voorzitter

Drs. C. T. Boerke - secretaris

Dhr. mr. J. Broekhuizen - penningmeester, benoemd per 24-09-2018

Drs. J. Crajé

Dr. J. M. van 't Kruis - afgetreden per 21-02-2018

Mgr. dr. D. J. Schoon

Drs. H. W. Stenvers

Drs. E. Weiland - afgetreden per 24-09-2018

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) is in juli 2018 na verkiezingen van samenstelling gewijzigd. Ria Reijerse (secretaris), Arnold van den Akker, Marije de Nood en Jerry Du Floo namen na een driejarig termijn afscheid. Annabel Dijkema (voorzitter) ging door en maakt samen met Marieke Wickham (secretaris), Helen van der Meulen, Dieuwke Becker en Joska Swuste deel uit van de nieuwe OR. In het OR-directie overleg (ORD) is onder andere gesproken over P&O, het instellings-reglement, de personeelsvereniging, vrijwilligers, secundaire arbeidsvoorwaarden, persoonlijke ontwikkelplannen, de kolfruiimte en het projectmatig werken.

Medewerkers en rondleiders

In 2018 werkte er 66 mensen in dienstverband voor het museum met een totaal van 51,6 fte. Aan het museum waren in 2018 30 rondleiders verbonden.

Vrijwilligers en stagiairs

Museum Catharijneconvent is zeer dankbaar dat een grote groep van meer dan 50 vrijwilligers en meer dan 15 stagiairs verbonden is aan het museum. Deze vrijwilligers helpen het museum op vele verschillende terreinen. Als gastheer of gastvrouw bij lezingen en ontvangsten, ter ondersteuning bij het inventariseren van religieus erfgoed en het verwerken daarvan, als wetenschappelijk adviseur, in de bibliotheek, als redacteur van de nieuwsbrief van vrijwilligers, enzo-voorts. Museum Catharijneconvent bedankt iedereen die het afgelopen jaar weer belangeloos heeft mee-geholpen bij de realisatie van onze doelen!

Colofon

© Museum Catharijneconvent

Redactie en productie

Maartje de Jong

Sebastiaan van der Lans

Aukje Lettinga

Douwe Wigtersma

Vormgeving

Fabrique [merken, design & interactie]

Drukwerk

Donmail Culturele Publicaties b.v.

Oosterhout

Fotografie

Mike Bink

Arjan Bronkhorst

Rick Huisinga

Billie-Jo Krul

Desiree Meulemans

Lotte Procé

Monique van der Steen

Marco Sweering

Jan Reinier van der Vliet

Jos Uljee

Museum Catharijneconvent

Bezoekadres:

Lange Nieuwstraat 38

NL-3512 PH Utrecht

Postadres:

Postbus 8518

NL-3503 RM Utrecht

Telefoon: + (0) 30 231 38 35

Email: info@catharijneconvent.nl

www.catharijneconvent.nl

KvK: 41187306

BTW nummer: NL8035.77.242.B.01

BIC: RABONL2U

Fiscaal nummer: NL803577242

Museum Catharijne Convent